

JAARVERSLAG 2017

MUSEUM DE LAKENHAL

INHOUD

VOORWOORD	3, 4
1 PRESENTATIES	6
2 ACTUELE KUNST	11
3 KUNSTPROJECTEN	11
4 PUBLIEKSZAKEN	14
5 PROGRAMMA & COLLECTIES	20
6 BEDRIJFSZAKEN	21
7 . BEGUNSTIGERS	28
8. COLOFON	30

BIJLAGEN

- I. AANWINSTEN
- II. BRUIKLENEN
- III. RESTAURATIES
- IV. NEVENACTIVITEITEN

VOORWOORD

In 2017 was Museum De Lakenhal voor het eerst sinds de opening in 1874 het hele jaar gesloten, terwijl de grootschalige restauratie en uitbreiding van het museumcomplex in volle gang was. Diverse mooie hoogtepunten, zoals het slaan van de eerste paal in maart en de plaatsing van monumentale schaaldaken op de nieuwe expositiezalen in november, markeerden mijlpalen in de nieuwbouw. Ook de restauratie vorderde gestaag, met zorgvuldig herstel van daken, metselwerk, hout en natuursteen. Tijdens de Dag van de Bouw en de Open Monumentendagen kon het publiek kennis nemen van dit boeiende proces en eind 2017 konden we met genoeg constateren dat de planning en het budget op schema lagen.

INSPIREREN

Ondanks de tijdelijke sluiting was het museum zeer actief en zichtbaar. Mede op initiatief van Museum De Lakenhal stond het hele land in 2017 in het teken van '100 jaar De Stijl'. Daarmee werd gevierd dat kunstenaar Theo van Doesburg honderd jaar geleden, in 1917, in Leiden het gelijknamige tijdschrift De Stijl oprichtte. Op het Pieterkerkhof vond het Openlucht Museum De Lakenhal plaats. Twintig (inter)nationale kunstenaars presenteerden evenzoveel monumentale wandschilderingen, als hedendaagse vertalingen van De Stijl. Bij het Gerecht was het prototype van het Maison d'Artiste te zien, een nooit gerealiseerd ontwerp uit 1923 van Theo van Doesburg en architect Cor van Eesteren. Met ruim 60.000 bezoekers werd 'Openlucht Museum De Lakenhal: 100 jaar ná De Stijl' een groot succes. Bijzonder veel partners in de stad, waaronder Beelden in Leiden, leverden inspirerende bijdragen aan de viering. Zo kwam de stad tot bloei. In totaal leverde het Stijljaar in Leiden 125.000 bezoekers en een economische spin-off van circa € 6 miljoen op.

Museum De Lakenhal en het Rijksmuseum sloten het jaar 'in Stijl' af met de gezamenlijke presentatie van het boek 'Peggy Guggenheim en Nelly van Doesburg: voorvechters van De Stijl', van de hand van Doris Wintgens, conservator moderne kunst bij Museum De Lakenhal. Het boek, dat onderdeel uitmaakt van de meerjarige samenwerkingsovereenkomst tussen het Rijksmuseum en Museum De Lakenhal, werd op 10 november feestelijk gepresenteerd tijdens het symposium 'Vrouwen in De Stijl' in het Rijksmuseum.

VERBINDEN

Museum De Lakenhal verbindt heden en verleden door het oude ambacht van het Leidse laken nieuw leven in te blazen. In juli 2017 werd bekend gemaakt dat modeontwerper Edwin Oudshoorn de derde opdracht in de serie Nieuw Leids Laken zou krijgen. Het resultaat van deze ontwerpopdracht wordt in april 2018 gepresenteerd. Eerdere opdrachten in deze reeks werden gegeven aan beeldend kunstenaar Christie van der Haak en ontwerper Mae Engelgeer. Alle ontwerpen voor Nieuw Leids Laken worden vanaf 2019 per strekkende meter verkocht in de nieuwe museumwinkel.

Tallose topstukken van Museum De Lakenhal waren in 2017 te zien in andere musea in binnen- en buitenland, in het kader van het project 'Collectie op Reis'. Zo werden veertien objecten opgenomen in de collectiepresentatie van het Rijksmuseum, met het Laatste Oordeel (ca. 1526/27) van Lucas van Leyden als blikvanger op de Eregalerij. In het Frans Hals Museum hangt De Brillenverkoper (ca. 1624) van Rembrandt van Rijn en het monumentale schilderij Regenten van het Loidanshof te Leiden (1658), van Jacob Fransz. van der Merck werd getoond in de Gemäldegalerie in Berlijn.

VERNIEUWEN

De Grote Kunstshow Leiden is een experimentele collectiepresentatie die op zondag 11 juni plaatsvond in de Leidse Schouwburg. Het werd een zintuiglijke ervaring onder leiding van improvisatie-actrice Katrijn van Bouwel. Tijdens de anderhalf uur durende show werden kunstwerken uit de collectie van Museum De Lakenhal op theatrale wijze gepresenteerd. Hoewel de opkomst tegen viel, leverde het bijzondere kijkervaringen op.

Natuurlijk blijft Museum De Lakenhal óók vernieuwen door middel van bijzondere aanwinsten voor de collectie. In maart 2017 werd de verwerving van 'Contra-compositie VII' (1924) van Theo van Doesburg bekend gemaakt. Dit topstuk van internationaal belang, dat aangekocht werd op een Londense kunstveiling, zal vanaf de heropening permanent te zien zijn in de nieuwe collectie-opstelling moderne kunst. De aankoop kwam tot stand met steun van de Vereniging Rembrandt, het Mondriaan Fonds, het VSB Fonds en diverse andere fondsen en particulieren. Het schilderij werd op 13 mei 2017 aan het publiek getoond tijdens een speciale presentatie in het stadhuis van Leiden en is tot aan de heropening van Museum De Lakenhal te zien in het Rijksmuseum in Amsterdam.

In oktober werd bekend gemaakt dat Museum De Lakenhal en de Universiteit Leiden (Universitaire Bibliotheken Leiden) het voornemen hebben om de artistieke nalatenschap Jan Wolkers (1925-2007) voor Leiden aan te kopen. In de loop van 2018 zal blijken of het lukt om daarvoor voldoende fondsen bijeen te krijgen. Het voornemen tot verwerving werd aangekondigd tijdens het verschijnen van de biografie van Jan Wolkers door Leidenaar Onno Blom.

ACHTER DE SCHERMEN

De grootste vernieuwingen vonden in 2017 áchter de schermen plaats. Het museumteam is toegewijd en zeer intensief bezig met de restauratie en uitbreiding, het herinrichtingsplan en het tentoonstellingsprogramma en alle daarvoor benodigde fondsenwerving. In 2017 is bovendien veel aandacht besteed aan de totstandkoming van het Publieksplan, waarin de volledig vernieuwde publieksbenadering van Museum De Lakenhal wordt uitgewerkt. De combinatie van het grootschalige restauratie- en uitbreidingsproject, de vele veranderingen en het grote aantal publieke activiteiten heeft in 2017 een zware wissel getrokken op de organisatie. Daarom zal Museum De Lakenhal in 2018, wanneer de voorbereidingen voor de heropening de aandacht opeisen, minder actief en zichtbaar zijn voor het publiek.

In het voorjaar van 2019 hopen wij een zorgvuldig gerestaureerd gebouw en een spectaculaire nieuwe vleugel te presenteren, met een inspirerende presentatie van de collectie, aansprekende tentoonstellingen en een verrassend en eigentijds publieksprogramma. We zien er naar uit om het museum straks weer terug te geven aan het publiek.

Meta Knol
directeur

TEAM CONSERVATOREN

De conservatoren vormen in samenspraak met het managementteam de denktank van Museum De Lakenhal. Het museum heeft vijf conservatoren in dienst, aangevuld door externe projectleiders, die onder leiding van directeur Meta Knol verantwoordelijk zijn voor de collectie, tentoonstellingsprogramma en bijzondere projecten. Zij nemen elk een specialistisch deelgebied voor hun rekening: geschiedenis, kunstnijverheid, oude kunst, moderne kunst en actuele kunst of bijzondere projecten. Op basis van hun vaak jarenlange kennis en ervaring bedenken en organiseren de conservatoren tentoonstellingen en werken ze aan de collectie, in de vorm van wetenschappelijk onderzoek, begeleiding van conservering en restauratie, het initiëren van nieuwe aanwinsten en het samenstellen van collectiepresentaties.

In 2017 bestond het team conservatoren en projectleiders uit:

Leidinggevende	Meta Knol (directeur)
Kunstnijverheid	Prosper de Jong
Actuele kunst	Nicole Roepers
Oude kunst	Christiaan Vogelaar
Moderne Kunst	Doris Wintgens
	Judit Krijgh - Boszan
Geschiedenis	Jori Zijlmans

Maurice Braspenning, Swamp, olieverf op doek, 2001
Museum De Lakenhal op locatie: Natuurlijk

1. PRESENTATIES

Ondanks de tijdelijke sluiting was het museum zeer actief en zichtbaar met presentaties op locaties en diverse activiteiten:

MUSEUM DE LAKENHAL OP LOCATIE: NATUURLIJK

02.02.2017 – 30.04.2017

In samenwerking met de Galerie LUMC (Leids Universitair Medisch Centrum) presenteerde Museum De Lakenhal onder de titel *Museum De Lakenhal op locatie: Natuurlijk* een serie hedendaagse kunstwerken uit de collectie. Nicole Roepers, conservator actuele kunst van Museum De Lakenhal, en curator Sandrine van Noort van het LUMC, maakten een keuze uit de museumcollectie, die laat zien hoe uiteenlopende kunstenaars zich laten inspireren door de natuur.

De presentatie bestond uit werk van achttien Nederlandse kunstenaars.

Enkele van de deelnemende kunstenaars zijn eveneens vertegenwoordigd in de LUMC-kunstcollectie.

Wout Berger, Maurice Braspenning, Hans de Bruijn, Hanneke Francken, Gijs Frieling, Krijn Giezen, Flore de Koning, Allart Lakke, Theo van Meerendonk, Pieter Laurens Mol, Jan van der Ploeg, Thomas Raat, Inge Reisberman, Lon Robbé,

Gé-Karel van der Sterren, Frans de Wit, Izaak Zwartjes.

Publieke & private sponsoring

Gemeente Leiden

Samenstelling curatoren Nicole Roepers & Sandrine van Noort

Projectleiding Nicole Roepers

PRESENTATIE AANKOOP THEO VAN DOESBURG IN HET STADHUIS

13.05.2017

Museum De Lakenhal kocht in maart van 2017 op de veiling in Londen een zeldzaam, abstract schilderij van Theo van Doesburg, *Contra-compositie VII*, wat hij in 1924 in Parijs vervaardigde, in de hoogtijdagen van *De Stijl*. Precies 100 jaar nadat Theo van Doesburg in 1917 in Leiden het gelijknamige tijdschrift *De Stijl* oprichtte, kon Museum De Lakenhal dit topstuk van internationaal belang voor altijd toevoegen aan de collectie en voor het eerst presenteren aan het Leidse publiek. In het Stadhuis van Leiden was op twaalf mei *Contra-compositie VII* een gehele dag gratis te bezichtigen, voordat het als onderdeel van de 'Collectie op Reis' gepresenteerd zou worden in het Rijksmuseum Amsterdam.

Het werk werd aangekocht dankzij de genereuze steun van de Vereniging Rembrandt - mede dankzij haar Nationaal Fonds Kunstbezit, het Mondriaan Fonds, het VSBfonds, de Vereniging van Belangstellenden in Museum De Lakenhal, het Lucas van Leyden Mecenaat, de gemeente Leiden, het De Banderfonds en een aantal anonieme, particuliere schenkers.

Publieke & private sponsoring

Vereniging Rembrandt, Nationaal Fonds Kunstbezit,

Mondriaan Fonds

VSBFonds

Vereniging van Belangstellenden in Museum De Lakenhal, Lucas van Leyden Mecenaat

Banderfonds

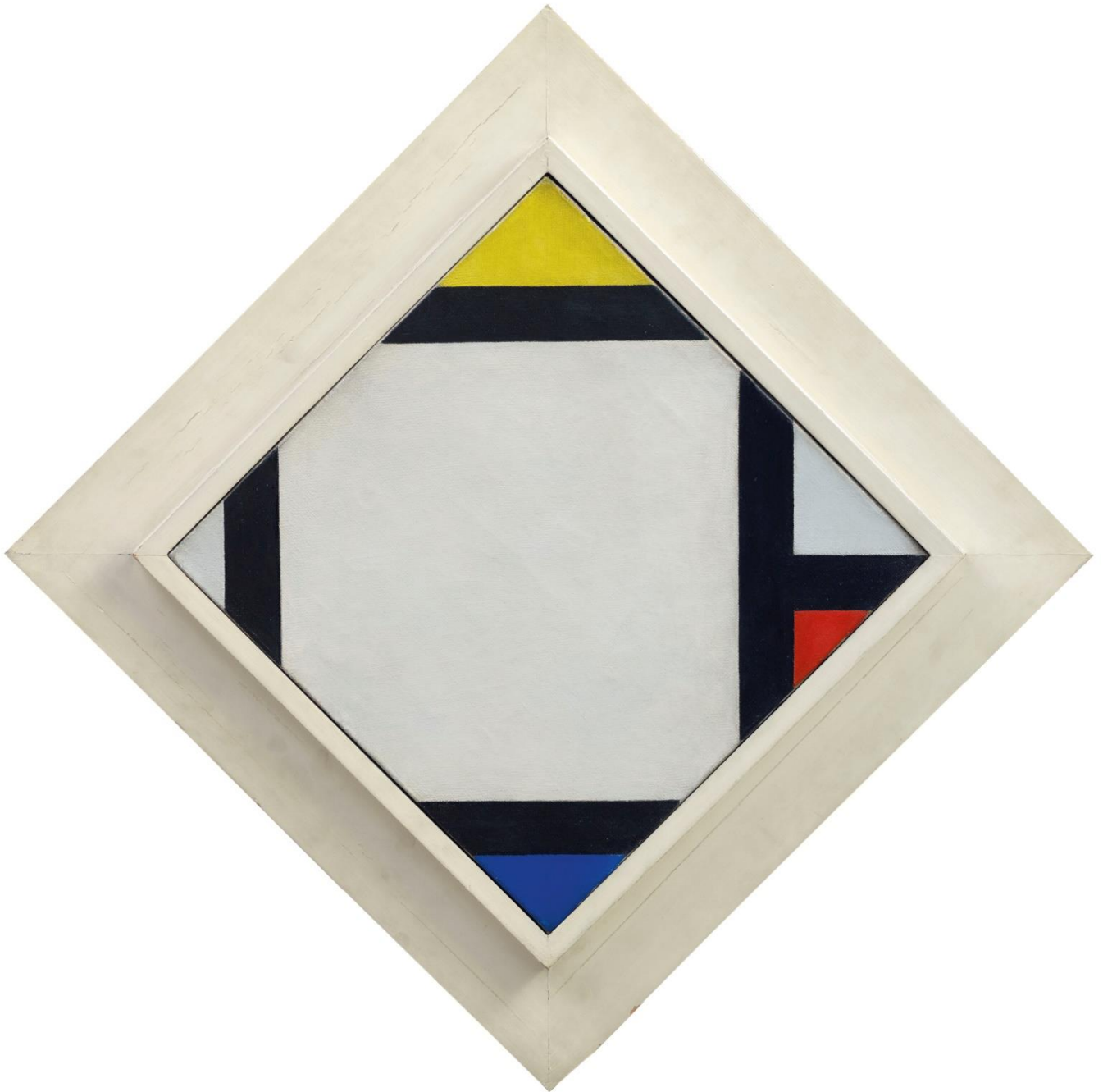
Gemeente Leiden

Aantal anonieme, particuliere schenkers

Samenstelling Meta Knol, Doris Wintgens, Judith Krijgh – Boszan

Projectleiding Rob Wolthoorn

Bezoekers 438

Theo van Doesburg, Contra compositie VII, olieverf op doek, 1924

OPENLUCHT MUSEUM DE LAKENHAL 100 JAAR NÁ DE STIJL

02.06.2017 – 27.08.2017

Met de tentoonstelling werd gevierd dat kunstenaar Theo van Doesburg honderd jaar geleden, in 1917, in Leiden het tijdschrift De Stijl oprichtte. Openlucht Museum De Lakenhal vond plaats midden in de stad, op het Pieterskerkhof en het Gerecht te Leiden en werd begeleid door diverse activiteiten. Twintig (inter)nationale kunstenaars presenteerden monumentale wandschilderingen, als hedendaagse vertaling van De Stijl. Bij Het Gerecht was het prototype van het Maison d'Artiste te zien, een nooit gerealiseerd ontwerp uit 1923 van Theo van Doesburg en architect Cor van Eesteren.

Met de tentoonstelling sloot Museum De Lakenhal aan bij het manifestatiejaar "Mondriaan tot Dutch Design" met tentoonstellingen en evenementen door het hele land, in het kader van het 100-jarig bestaan van De Stijl. Museum De Lakenhal was mede-initiatiefnemer van dit themajaar in Nederland, dat in samenwerking met het Nederlands Bureau voor Toerisme en Conferenties (NBTC) ook internationaal op de kaart is gezet.

Kunstenaars

INTERNATIONAAL: Brent Hallard (1957, Sydney AUS), Gilbert Hsiao (1956, Easton USA), Justin Andrews (1973, Melbourne AUS), Matthew Deleget (1972, Hammond USA), Rob de Oude (1970, Den Helder NED w/w USA), Alain Biltreyst (1965, Brussel BE), Zora Kreuzer (1986, Bonn GER), Terry Haggerty (1970, Londen UK)

NATIONAAL: Bob Bonies (Rijswijk, 1937), Gracia Khouw (1967, Delft), Guido Nieuwendijk (1967, Auckland AUS), Henriette van 't Hoog (1943, Amsterdam), Jan van der Ploeg (1959, Amsterdam), Jasper van de Graaf (1975, Dordrecht), Linda Arts (1971, Nijmegen), Marije Vermeulen (1976, Delft), Sanne Bruggink (1970, Zwolle), Thomas Raat (1979,

Leiderdorp), Zedz (1971, Leiden), Sigrid Calon (1969, Den Bosch)

Openlucht Museum De Lakenhal, foto Hielco Kuipers

Partners & samenwerkingen

Pieterskerk Leiden, Old School, Leiden Marketing, Robijnhof, Gemiva, Summerschool (Universiteit Leiden) Studium Generale (Universiteit Leiden) Hoger Onderwijs Voor Ouderen (Universiteit Leiden), Rijnlands Architectuur Platform,

Achmea, Lokhorstkerk Leiden, OBS De Meerpaal, JNS beveiliging, Gemeente Museum Den Haag, Prof. Mick Eekhout, Octatube, Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen, Leiden Marketing, Cultuurfonds Leiden, Beelden in Leiden, LUMC galerie, Achmea, muziektheaterensemble De Veenfabriek, Stadsschouwburg Leiden, Historische Vereniging Oud Leiden, PS|theater en het Leids Internationaal Film Festival en Gemeente Leiden.

Publieke & private sponsoring

Openlucht Museum De Lakenhal; 100 jaar ná De Stijl is tot stand gekomen dankzij de financiële steun van het Mondriaan Fonds, Fonds 1818, Programma Binnenstad Leiden, Gemeente Leiden en C.J. De Boer Aannemersbedrijf.

Samenstelling gastcuratoren Guido Winkler en Iemke van Dijk (IS-projects)
Projectleiding Resi van der Ploeg
Bezoekersaantal: 60.085

ALEKSANDRA GACA OP SALONE DEL MOBILE MILAAN **presentatie schetsontwerp kunstopdracht Museum De Lakenhal** **04.04.2017 – 09.04.2017**

Museum De Lakenhal presenteerde een schetsontwerp van Aleksandra Gaca in Milaan, vervaardigd in opdracht van Museum De Lakenhal. Het museum gaf opdracht aan textielontwerper Gaca om een wandbespanning te maken voor het Auditorium in het vernieuwde museum. Gaca's ontwerpproces werd voor het eerst gepresenteerd, als onderdeel van Masterly – The Dutch in Milano, op de Salone del Mobile in Milaan. Gaca liet zich inspireren door kunstenaar Theo van Doesburg (1884-1931), die honderd jaar geleden vanuit Leiden het beroemde, internationale tijdschrift *De Stijl* oprichtte. Het werk *Contra-compositie in dissonanten XVI* uit 1925, dat naast de primaire kleuren van *De Stijl* ook de kenmerkende diagonale lijnen van Van Doesburg laat zien, nam Gaca als uitgangspunt voor haar textielontwerp. Het lichtspel op de garens en weefsels zorgt in combinatie met kleine kleuraccenten voor subtiele, verrassende schakeringen. De schetsontwerpen werden geproduceerd in het TextielMuseum | TextielLab in Tilburg.

Concept Museum De Lakenhal, Aleksandra Gaca
Projectleiding Nicole Roepers

Aleksandra Gaca, schetsontwerp wandbespanning, 2017

DE GROTE KUNSTSHOW LEIDEN

een samenwerking met de Leidse Schouwburg

11.06.2017

Tien bijzondere stukken uit de collectie van Museum De Lakenhal werden op 11 juni gepresenteerd op het podium van de Leidse Schouwburg. In deze Leidse editie van De Grote Kunstshow worden diverse kunstwerken ten tonele gevoerd die een band hebben met de stad. In een anderhalf uur durende show werden één voor één werken met licht en geluid, drama en verstillig, gesprek en monoloog tot leven gewekt. De presentatie was in handen van improvisatie-actrice Katrijn van Bouwel, met diverse gasten. De show werd driemaal gepresenteerd. De Grote Kunstshow is een initiatief van cultuuradviseur Johan Idema, in samenwerking met curator Nina Folkertsma en de Stadsschouwburg Amsterdam.

Publieke & private sponsoring

De Grote Kunstshow Leiden is tot stand gekomen dankzij steun van het Mondriaan Fonds en Cultuurfonds Leiden.

Concept

Johan Idema, i.s.m. Nina Folkertsma en Stadschouwburg Amsterdam

Projectleiding

Minke Schat

Bezoekers

135

Gert Germeraad, Marinus van der Lubbe, sculptuur, 2007

2. ACTUELE KUNST

Museum De Lakenhal steunt kunstenaars en draagt hiermee bij aan het versterken van de kunst- en cultuursector in en buiten Leiden. Dit doet het museum onder meer door gerichte aankopen, met tentoonstellingen van hedendaagse beeldend kunstenaars, met kunstopdrachten en de organisatie van de Kunstroute Leiden en Industry Day Leiden.

NIEUW LEIDS LAKEN #3

07.07.17

Museum De Lakenhal gaf in de periode 2013-2018 een reeks van vijf opdrachten aan hedendaagse ontwerpers, om op basis van oude ambachten, technieken, motieven en patronen nieuwe stoffen te ontwikkelen. Aan deze stoffen wordt opnieuw het keurmerk 'Leids laken' gehecht. De stoffen zullen vanaf 2018 worden verkocht in de nieuwe museumwinkel.

Mode ontwerper Edwin Oudshoorn ontving in 2017 de opdracht om Nieuw Leids Laken #3 te ontwerpen. De productie van 50 meter stof vindt plaats in 2018.

Projectleiding   **Nicole Roepers**

KUNSTROUTE LEIDEN en INDUSTRY DAY

18.05.17 (Industry Day)

23 & 24.09.17 (Kunstroute)

Kunstroute Leiden beleefde de 23^e editie met 119 individuele kunstenaars en 42 galleries/kunstenaarsinitiatieven. Met in totaal 83 professionele deelnemers is Kunstroute Leiden de grootste jaarlijkse kunstroute van Nederland. Circa 6700 bezoekers bezochten ateliers en galleries. Museum De Lakenhal organiseert de Kunstroute om Leidse kunstenaars de gelegenheid te geven zich te presenteren aan een groot publiek. Voor de vijfde keer organiseerde Museum De Lakenhal de Industry Day. Een informatief en inspirerend dagprogramma voor kunstenaars en creatievelingen. Bij de Kunstroute werd een scholenproject georganiseerd waaraan 12 verschillende kunstenaars meewerkten en 590 leerlingen en 92 begeleiders.

Projectleiding   **Resi van der Ploeg**

Bezoekers   **6700 kunstroute**

3. KUNSTPROJECTEN & ACTIVITEITEN

MUSEUM DE LAKENHAL OP LOW LANDS

18 - 20.08.17

Met een *photo booth* en art-talks presenteerde Museum De Lakenhal zich als netwerkmuseum op festival LowLands. Bezoekers maakten deel uit van een oud meesterwerk van Erwin Olaf, *Liberty*, en schiepen daarmee een uniek tafereel dat bijdroeg aan de profilering van de collectie van Museum de Lakenhal onder een bredere doelgroep.

Projectleiding   **Minke Schat**

Bezoekers   **450**

SYMPOSIUM OVER KLEUR: *DE KLEUREN VAN*

met onder andere Hella Jongerius, Elspeth Diederix en Kolk & Kusters

14.06.17

Op woensdag 14 juni vond het symposium *De Kleuren Van* plaats in Pakhuis de Zwijger in Amsterdam. Aanleiding was het RembrandtLAB, een vernieuwend onderzoek naar kleur, waarin het kleurgebruik van Rembrandt door hedendaagse ontwerpers vertaald wordt van de 17e naar de 21e eeuw. Het symposium was gratis toegankelijk voor een breed publiek, als sluitstuk van het RembrandtLAB.

Vernieuwend en divers kleurgebruik stond centraal in het programma, waarin heden en verleden met elkaar werden verbonden. Internationale grootheden uit de wereld van de kunst, design, mode en fotografie presenteerden tijdens dit inspirerende event hun visie op kleur. Conservatoren Petria Noble (Rijksmuseum) en David de Witt (Rembrandthuis) analyseren het unieke kleurgebruik van Rembrandt, waarbij ze nieuwe wetenschappelijke inzichten introduceerden.

Het rijke kleurpalet van kleurmeester Rembrandt werd aan het heden verbonden door 'de kleuren van' van creatieven uit diverse disciplines. Het ontwerpduo Maarten Kolk & Guus Kusters presenteerde hun keramiekcollectie, gebaseerd op de kleuren van Rembrandt. De jonge couturier Karim Adduchi maakte speciaal voor deze gelegenheid een modepresentatie. Het internationale kunstplatform Favela Painting beschreef de totstandkoming van de architectonische straatkunst in Brazilië en de VS. Fotograaf Elspeth Diederix vertelde over The Miracle Garden, haar stadstuin waarin ze met camera de bloei van uiteenlopende flora vastlegt. De keynote werd verzorgd door Hella Jongerius. Het symposium werd gepresenteerd door Jeroen Junte, journalist, curator, en medesamensteller van het programma.

Project RembrandtLAB in samenwerking met Museum Het Rembrandthuis
Projectleiding vanuit Museum De Lakenhal, Minke Schat
Bezoekers 650

Jongerius LAB, 2017

MUSEUM DE LAKENHAL IN TRANSITIE

20.05.17 Dag van de Bouw

9/10.09.17 Open Monumentendagen

Tijdens de Dag van de Bouw en de Open Monumentendagen stelde Museum De Lakenhal delen van de begane grond van de het museum in transitie op voor publiek. Zo werd hen publiek een blik achter de schermen van het bouwproces geboden. Er werden rondleidingen en toelichtingen gegeven.

Karin Borghouts, museum in transitie, voorplein, 2017

Projectleiding	Minke Schat	
Bezoekers	Dag van de Bouw	63
Bezoekers	Open Monumentendagen	328

4. PUBLIEKSZAKEN

De afdeling publiek is verantwoordelijk voor het publieke domein, waaronder marketing, (online) communicatie, educatie en publieksinformatie, ontvangsten, publieksprogramma, relatiebeheer, fondsen- en sponsorwerving, de publieksservice en productaanbod van de museumwinkel. Alle activiteiten van de afdeling staan in het teken van een museumvoering die de dialoog met het museumpubliek aanwakkert en waarbij presentaties en collectieopstellingen centraal staan.

Het jaar 2017 stond in het teken van de aanloop naar het vernieuwde Museum De Lakenhal. Intern werden uiteenlopende voorbereidingen getroffen om de publieke dimensie van dit grootscheepse project in goede banen te leiden. Daartoe werd onder meer gewerkt aan de uitrol van het publieksplan, strategische communicatie en fondsenwerving.

Afdelingshoofd:	Minke Schat
Educatie & publieksinformatie	Marloes van Dommele
Werving & relatiebeheer	Tara Lem
Werving & relatiebeheer	Annette Mullink
Marketing & communicatie	Selma van der Meijs
Publiekszaken	Sarah Punselie
Publiekszaken & ontvangsten	Lydia Vermond
Projectleiding	Resi van der Ploeg

MARKETING & COMMUNICATIE

Museum De Lakenhal spant zich in om diverse doelgroepen aan het museum te verbinden. De algemene marketing- en communicatiestrategie richtte zich in 2017 op het bereiken van zoveel mogelijk vrije publiciteit voor het museum. Samenwerking met diverse partijen en de 'collectie op reis' nam hierbij een belangrijke plaats in. Bij projecten en presentaties werden separate communicatieplannen opgesteld. De lokale en landelijke pers werd hoofdzakelijk benaderd door het verzenden van persberichten en mediapartnerschappen.

Social media zijn een belangrijker onderdeel gaan uitmaken van de marketing communicatie strategie. Door het maken van video's bij tentoonstellingen werd ingespeeld op (online) storytelling. Ook dit jaar bleef het museum maandelijks nieuwsbrieven verzenden naar de consistent grote en geïnteresseerde achterban.

Er werd een mediawaarde van ruim 2 miljoen euro gegenereerd.

Bezoekresultaten in cijfers

60.058	Openlucht Museum De Lakenhal
163	Dag van de Bouw
438	Bezichtiging aankoop Van Doesburg in stadhuis Leiden
328	Open Monumentendag
85	Ontvangsten
6.700	Kunstroute Leiden

Online resultaten in cijfers

142.238	sessies op website
9.497	likes op Facebook
5.337	volgers op Twitter
363	volgers op Pinterest
1.240	volgers op Instagram
48	views video's op Youtube
17.467	views op Vimeo
113	reviews op TripAdvisor
3.652	ontvangers maandelijkse nieuwsbrief
1.564	ontvangers periodieke nieuwsbrief Nieuw Leids Laken

Persresultaten in cijfers

18	persberichten
4	persbijeenkomsten:

Mediawaarde in cijfers

€ 393.609	Museum De Lakenhal algemeen
€ 248.784	Collectie Museum De Lakenhal
€ 181.907	Restauratie & Uitbreiding
€ 60.210	Museum De Lakenhal op locatie: 'Natuurlijk' in LUMC
€ 73.635	Aankoop Theo van Doesburg
€ 9.426	De Grote Kunstshow
€ 725.015	Openlucht Museum De Lakenhal
€ 46.990	Kunstroute
€ 273.363	Jan Wolkers
€ 23.961	Edwin Oudshoorn
€ 56.623	Peggy Guggenheim & Nelly van Doesburg: Voorvechters van De Stijl
€ 2.093.523	Totaal print mediawaarde
€ 185.202	Totaal online mediawaarde

Kenmerken publieksonderzoek 'Openlucht Museum De Lakenhal: 100 jaar na De Stijl'

90%	nationale bezoekers
10%	internationale bezoekers

Publiekreacties

65	via collectie@lakenhal.nl zijn in totaal 65 collectievragen behandeld
----	--

PUBLIEKSPROGRAMMA

Museum De Lakenhal betreft haar publiek met een divers en op de actualiteit van tentoonstellingen en projecten toegesneden publieksprogramma. Het bereik van de activiteiten varieert van overwegend lokaal tot internationaal. De activiteiten vonden plaats op diverse locaties.

deelnemers speciale activiteiten

1.785	deelnemers publieksprogramma
171	bezoekers uit 14 instaprondleidingen
240	deelnemers uit 13 geboekte rondleidingen
1238	gasten uit 9 ontvangsten: openingen, ontvangsten en commerciële activiteiten

EDUCATIE

Basis onderwijs

Het onderwijsprogramma 'Leids Laken in de klas' werden aangeboden aan in totaal 1.168 leerlingen uit met name groep 5 van het basisonderwijs in het kader van de Cultuurlijnen 'Museum', 'Kunst', 'Tijd', 'Ik en de wereld' en 'Op maat'. De doorlopende leerlijnen cultuureducatie, ontwikkeld in samenwerking met de Cultuureducatiegroep Leiden en de grote erfgoedinstellingen in Leiden, vormen een meerjarig onderwijsprogramma waarbij sprake is van samenhang tussen de lessen en waarbij de vanuit scholen geformuleerde wensen centraal staan. In 2017 werd het onderwijsproject 'Leids Laken in de klas' op locatie aangeboden in verband met de restauratie en uitbreiding van Museum De Lakenhal.

45 groepen	1.168 leerlingen algemeen
23 groepen	590 leerlingen kunstroutescholenproject

Voorgezet onderwijs

Er werden geen programma's voor het voortgezet onderwijs aangeboden in verband met de sluiting.

DIGITALISERING

In 2017 werd de collectie van audiovisuele beelddragers, digitale media als DVD's, CD's, VHS videobanden, U-Matic video banden, cassettebandjes en audiotapes gedigitaliseerd. Deze beelddragers zijn in 2016-2017 geïnventariseerd waarna een deelselectie is gedigitaliseerd (VDH-media) en vervolgens gearchiveerd. Het aanleggen van een audiovisueel archief heeft als doel relevante informatie vindbaar, houdbaar en (fysiek) afspeelbaar te archiveren. De functie van een dergelijk archief is tweeledig; documentair ivm onderzoek onder meer voor tentoonstellingen (eventueel hergebruik) en als achtergrondinformatie bij redactie van teksten bijvoorbeeld voor de website.

Op basis van een uitgebreide inventarislijst met speciaal hiertoe opgestelde categorieën en richtlijnen werd een deel van de archiefdragers gedigitaliseerd. Afhankelijk van het soort beelddrager werd de wijze van archivering bepaald.

Aantal gedigitaliseerde archiefdragers		
DVD	95	
Audio CD	12	
VHS videobanden	38	
U-Matic videobanden	27	
Cassettebandjes	36	
Audiotapes/ Magneetband	13	

Karin Borghouts, museum in transitie, 2017

WERVING & RELATIEBEHEER

De gemeente Leiden verstrekt een (exploitatie)subsidie aan Museum De Lakenhal waarmee het museum zijn basistaken kan uitvoeren. Daarnaast werft het museum extra gelden voor tentoonstellingen, projecten en bijzondere activiteiten, educatie en collectiebeheer.

Steunorganisaties

In de fondsenwerving werkt de afdeling Publiekszaken nauw samen met de besturen van de steunorganisaties van Museum De Lakenhal. Het Lucas van Leyden Mecenaat, de Vereniging van Belangstellenden in Museum De Lakenhal en het American Friends Fund van Museum De Lakenhal spelen geregeld een bemiddelende rol bij de totstandkoming van kleine en grotere schenkingen en bieden aantrekkelijke fiscale voordelen.

Restauratie & uitbreiding

In 2017 was het project restauratie en uitbreiding van Museum De Lakenhal 2016 – 2019 in volle gang. De **gemeente Leiden** is hoofdsubsidient van dit meerjarenproject. Daarnaast wordt de restauratie en uitbreiding mede mogelijk gemaakt door de **BankGiro Loterij, Provincie Zuid-Holland, Stichting Pape-Fonds, Fonds 1818, Lucas van Leyden Mecenaat, Stichting Dioraphte, RCE-BRIM, Bouwfonds Cultuurfonds, American Friends of Museum De Lakenhal** en diverse (anonieme) particuliere schenkers en legatoren.

STEUNORGANISATIES

Stichting Het Lucas van Leyden Mecenaat
De Vereniging van Belangstellenden in Museum De Lakenhal
The American Friends of Museum De Lakenhal

Stichting Het Lucas van Leyden Mecenaat

Het bestuur van het Lucas van Leyden Mecenaat streeft ernaar duurzame relaties te ontwikkelen tussen Museum De Lakenhal en filantropische burgers die een band voelen met Leiden in het algemeen, en met Leidse geschiedenis en kunst in het bijzonder. Het bestuur wil dit doel bereiken door particulieren en bedrijven uit Leiden en omstreken de kans te bieden een eigentijds sociaal netwerk te ontwikkelen in een bijzondere culturele en historische omgeving. Hiermee zet het mecenaat zich in de jaren 2014 - 2019 exclusief in voor het werven van de aanvullende fondsen voor de restauratie en nieuwbouw van Museum De Lakenhal. In 2017 namen de volgende mecenasen deel aan het Lucas van Leyden Mecenaat (Drapeniers € 10.000 | Staalmeesters € 25.000, schenking in 1 of 5 termijnen):

Bestuur

Elco Brinkman, voorzitter | Drapenier
Sylvia den Engelsen, secretaris | Drapenier
Haro Schultz van Haegen, penningmeester | Drapenier
Cees de Zeeuw, Drapenier
Rogier ten Hove
Caesar Sterk, Drapenier

Staalmeester

Charlotte Icke – Lemmens

Drapeniers

Atlas Group Leiden
Tony Bel & Suze Bel-van Liere
Tanja Bender & Rob Polak
Hanno Bentveld
Roel van den Berg & Roos van den Berg – Overdevest
De heer W.K. van Duren
Philips Everts & Ineke Everts-Kuik
Heleen Gall
Familie Geertsema
Karien van Gennip & Bart Kienhuis
De heer M.P.J. van Hoeken
Jan Kleijne
Jonneke Klinkenberg
Henriette van der Linden
Ernst & Gail von Metzsch
Frits Rijksen & Henny Buschman
Ine Sterk-Berkvens
Studio America BV – André & Anita America-Mantel
TeekensKarstens advocaten notarissen
Ton Toussaint († 11-07-2017) & Herman Bos
Mevrouw M.J. van der Wal en Mevrouw E. Koning
Ab van der Wiel, De Meelfabriek

Vereniging van Belangstellenden in Museum De Lakenhal

De Vereniging voor Belangstellenden in Museum De Lakenhal (hierna 'vriendenvereniging VBL') is een van de oudste verenigingen van museumvrienden in Nederland. De vereniging steunt Museum De Lakenhal bij het mogelijk maken van restauratie van pronkstukken, het aankopen van nieuwe collectiestukken en andere zaken die de belangstelling voor het museum kunnen vergroten. Op 31 december 2017 had de Vriendenvereniging VBL 568 leden.

Bestuur

Haro Schultz van Haegen, voorzitter
Dick Catoen, penningmeester
Clariet Brand-Boeye, secretaris (afgetreden per 17-05-2017)
Christine Robben, secretaris (aangetreden per 06-12-2017, onder voorbehoud benoeming tijdens ALV mei 2018)

Louise Tromp-Genang, ledenadministrator
Roel Breedveld
Geert Crielaard (aangetreden per 06-12-2017, onder voorbehoud benoeming tijdens ALV in 2018)
Alexander Geertsema
Pancras Hoogendoorn
Hein van Woerden

American Friends of Museum De Lakenhal

Het American Friends Fund van Museum De Lakenhal, een internationale vertakking van het Lucas van Leyden Mecenaat, ontving in 2017 één substantiële financiële schenking.

5. PROGRAMMA & COLLECTIES

Het team *Programma & Collecties* behoudt, beheert en registreert de collectie en begeleidt de bewegingen die items uit de collectie maken. De collectie wordt in het museum tentoongesteld of in bruikleen afgestaan voor tentoonstellingen elders. In 2017 was de 'collectie op reis' en verbleef daarnaast in speciale depots. Topstukken uit de collectie werden voor de duur van het project in bruikleen gegeven aan verscheidene musea in Nederland. De afdeling verzorgde de aanvragen en het transport van de bruiklenen en was betrokken bij presentaties.

Afdelingshoofd	Rob Wolthoorn
Bruikleen registrars	Angelique Bosch van Drakestein en Berenice Lunsingh Scheurleer
Collectie registrator	Jenny de Bruin
Depotbeheer	Bart Doff en Lean Vliegthart
Tentoonstellingen & projecten	Eva Echternach
Assistent registrator	Berenice Lunsingh Scheurleer
Bibliotheek	Vrijwilligers

AANWINSTEN zie bijlage I

BRUIKLENEN zie bijlage II

RESTAURATIES zie bijlage III

Lucas van Leyden, *Laatste Oordeel*, 1526/27 – te gast in het Rijksmuseum

6. BEDRIJFSZAKEN

De afdeling is verantwoordelijk voor een goede bedrijfsvoering door middel van efficiënt beheer en ontwikkeling van budgetten, administratie, personeelsbeleid, ICT, technische ondersteuning, tentoonstellingsopbouw, gebouwbeheer, kassa, winkel, veiligheid en beveiliging voor de gehele organisatie. In 2017 bestonden de activiteiten uit ondersteuning van het project Restauratie en Uitbreiding, voorbereiding op de heropening en reguliere werkzaamheden.

Afdelingshoofd	Stefan Witteveen
Coördinator beveiliging	Jeffrey van der Toorn
Medewerker beveiliging	Joes Olijerhoek, Paul Overdijk, Gianpaolo Camiletti
Medewerker Financiën	Jeroen Hermens
Medewerker Gebouw & Techniek	Jacco Spaargaren
Medewerker tentoonstellingen & Techniek	Frank van der Groen

Beveiliging

Perceel 2 van de Restauratie en Uitbreiding, de Beveiligingsinstallaties, moest in 2017 nog aanbesteed worden. Met de kennis van de benodigde systemen, het gebouw, de toekomstige organisatie en van de mogelijkheden in de markt was de afdeling nauw betrokken bij de opstelling van het bestek en bij de aanbesteding. Verschillende medewerkers Beveiliging zijn in 2017 op andere functies ingezet. Een aantal is een tijd gedetacheerd naar Servicepunt71, een aantal werkte als verkeersregelaar/ portier op de bouwplaats en een aantal ondersteunde het museum met onder andere archiverings- en depotwerkzaamheden.

Veiligheidszorg

In 2017 is gestart met het verfijnen van het geheel van beleid, plannen, procedures en uitvoering van de Veiligheidszorg en het aanpassen op de nieuwe situatie na de Restauratie en Uitbreiding. Dit zal in 2019 afgerond worden.

Winkel en horeca

Met een dicht museum waren de activiteiten voor de winkel en de horeca minder intensief. In samenwerking met de afdeling Publiekszaken zijn voor het winkelaanbod en interieur uitgangspunten uitgewerkt. Het museumcafé zal in de toekomst door Vermaat uitgebaat worden. Hiertoe zijn overleggen gevoerd met betrekking tot samenwerking, interieur en installaties. Door de afdeling Publiekszaken werd in samenwerking met Vermaat gewerkt aan de uitgangspunten voor de sales.

Aanbestedingen

In 2016 is het contractmanagement afgerond, waarna in 2017 is gestart met een goede planning en organisatie van de aanbesteding van verschillende onderdelen binnen bedrijfsvoering. Ook is een start gemaakt voor de Programma's van Eisen van de onderdelen. Hieronder vallen de brandbestrijdingsmiddelen, schoonmaak, kassasysteem, installaties, ICT.

Deze aanbestedingen zullen in 2018 en 2019 afgerond worden.

Overig

Voor de financiële administratie zijn stappen gezet om te komen tot een geheel digitale verwerking van de facturen in samenwerking met Servicepunt71. De verwachting is dat dit in 2018 gerealiseerd zal worden.

Restauratie en Uitbreiding

Het project Restauratie en Uitbreiding valt voor wat betreft de bouwkundige, installatietechnische delen van het uitvoeringsbesluit onder verantwoordelijkheid van de gemeente Leiden onder leiding van de projectleider van het projectbureau. Het museum heeft als gebruiker nauw overleg met de gemeente over het project. Een uitzondering hierop zijn de beveiligingsinstallaties. Deze zijn onderdeel van het project, maar conform de demarcatie, vallen ze onder de verantwoordelijkheid van het museum.

Onder verantwoordelijkheid van het museum vallen verder: de voorbereidende werkzaamheden van het museum, de projectleiding en uitvoering door het museum van onderdelen genoemd in het uitvoeringsbesluit, maar ook van onderdelen waarvoor fondsen gezocht en gevonden worden.

Het project heeft om verschillende redenen vertraging opgelopen in 2017. Hierdoor is de stofvrije- en opleverdatum van de aannemer verschoven naar oktober 2018. Ondanks de grote druk op de werkzaamheden van het museum tussen de oplevering en heropening, werd vastgehouden aan de planning voor de heropening in het voorjaar van 2019.

Restauratie en Uitbreiding Museumdeel

Op 9 januari 2017 werd de sleutel van het museum overgedragen aan de aannemer. Na de aanbestedingen bleef het museum een belangrijke partner in de doorontwikkeling, bijsturen en detaillering van de plannen, de begeleiding van de werkzaamheden van de aannemer, het beantwoorden van vragen van de aannemer en het informeren van alle betrokkenen. Daarnaast werd door het museum aan de eigen projecten die met de Restauratie en Uitbreiding samen hangen gewerkt: herinrichting, restauraties van de collectie, interieur, kunstenaarsopdrachten, educatieve projecten, fondsenwerving en heropening. Het museum heeft ondertussen verschillende belangrijke documenten opgeleverd die de basis voor het vernieuwde museum geven. Na het Organisatieplan (2011), het Bedrijfsplan (2012), de Veiligheidszorg (2015), het Herinrichtingsplan (2016), is in 2017 het Publieksplan afgerond.

De medewerkers van het museum werden zo veel mogelijk betrokken bij het project. Dit gebeurde via interne communicatie, maandelijkse bijeenkomsten en verschillende projectgroepen.

Exploitatieresultaat 2017

	Resultaat 2017	Begroting 2017	Resultaat 2016
	€	€	€
Baten bijdragen derden	2.350.410	39.011	506.300
tentoonstellingen en projecten	424.798	-	185.739
aankopen kunst	1.699.828	24.654	300
restauratie collectie	-	-	17.154
restauratie en uitbreiding gebouw	212.503	-	298.718
educatief programma	13.281	14.357	4.389
opbrengsten overig	16.452	18.280	189.743
toegangsgelden	9.996	6	94.394
bezoek tentoonstellingen	-	-	-
horeca	-	-	4.840
winkel	-	-	15.553
publiciteit	1.563	-	55.000
vergoedingen collectie	4.497	2.652	12.830
ontvangsten	396	15.622	7.126
totaal opbrengsten	2.366.862	57.291	696.043
bijdrage gemeente Leiden	3.182.594	3.182.594	3.739.336
exploitatie	2.041.548	2.041.548	1.739.187
kostenverdeelstaat	85.000	85.000	565.385
programmering	311.012	311.012	123.617
educatief programma	5.963	5.963	25.029
conservering	21.185	21.185	71.185
beheer collectie en vaste opstelling	124.352	124.352	136.449
beheer tijdelijke collectie en opstelling	10.706	10.706	12.128
aankopen kunst	59.772	59.772	60.136
ontvangsten	6.691	6.691	15.785
onderhoud en beveiliging	91.538	91.538	91.538
kapitaallasten	360.888	360.888	832.984
huur	35.000	35.000	36.975
fondsenwerving	28.939	28.939	28.939
totale baten	5.549.456	3.239.885	4.435.380

lasten reguliere exploitatie		4.778.064	2.945.367	3.977.781
personele lasten		1.751.355	1.819.871	1.687.149
kostenverdeelstaat		85.000	85.000	565.385
kantoorkosten		141.262	158.243	142.406
publiciteit		99.155	45.433	67.637
educatie		22.763	20.320	25.538
collectie		19.910	21.185	89.722
beheer collectie en vaste opstelling		150.137	127.004	178.798
beheer tijdelijke collectie en opstelling		13.951	10.706	13.911
ontvangsten		3.819	22.313	31.533
aankopen		1.863.268	84.426	19.321
horeca		22.636	26.746	7.295
winkel		156	-	1.967
onderhoud en beveiliging		173.442	91.538	164.935
huisvestingskosten		9.495	36.695	109.068
kapitaallasten		360.887	360.888	833.607
huur		60.829	35.000	39.510
bijzondere uitgaven		903.131	294.518	567.719
fondsenwerving/ bijdrage R+U		173.495	28.939	346.539
tentoonstellingen en projecten		729.635	265.579	221.180
totale lasten		5.681.194	3.239.885	4.545.500
saldo uit gewone bedrijfsvoering		-131.739	-	-110.120
saldo kapitaallasten		1	-	-623
saldo kostenverdeelstaat		-	-	-
mutatie voorzieningen	aankopen kunst	-103.668	-	41.115
	restauratie en conservering	1.275	-	-1.383
	collectie			
	onderhoud en beveiliging	-81.904	-	-73.397
	restauratie en uitbreiding gebouw	67.946	-	-18.882
exploitatieresultaat		-15.390	-	-56.951
toegevoegd aan de bestedingsreserve		-		
resultaatbestemming		-15.390	-	-56.951
toegevoegd aan de bedrijfsreserve		-15.390	-	-56.951
wijziging boekwaarde activa		-		

resultaatbepaling exploitatie	algemeen	1.478	-18.687	-27.900
	tentoonstellingen en projecten	6.175	45.433	-35.441
	educatie	-3.519	-	3.880
	ontvangsten	3.268	-	-8.622
	horeca	-22.636	-26.746	-2.455
	winkel	-156	-	13.586
resultaat totaal		-15.390	-	-56.951

stand reserves en voorzieningen stand per datum	31-12-2017	Mutatie	31-12-2016
bedrijfsreserve	332.031	-15.390	347.421
bestedingsreserve	-	-	-
voorziening onderhoud en beveiliging	116.697	-81.904	198.601
voorziening aankopen kunst	-	-103.668	103.668
voorziening restauratie collectie	250.399	1.275	249.124
voorziening restauratie en uitbreiding gebouw	1.936.193	67.946	1.868.247
totaal	2.635.321	-131.740	2.767.060

overige gegevens	ratio extern/ intern budget	70%	2%	13%
	ratio flexibel/ totaal budget	13%	8%	5%

Toelichting op de exploitatierekening 2017

Het resultaat op de exploitatie van het museum na stortingen in en onttrekkingen aan voorzieningen is € 15390 negatief. Dit wordt onttrokken aan de bedrijfsreserve, die hiermee daalt naar € 332.031. Het resultaat is als volgt opgebouwd.

De voornaamste verschillen tussen de begroting en de realisatie worden gevonden in:

- Een voordeel bij de personele lasten, doordat het museum gesloten was, waren bij het team Beveiliging tijdelijke contracten niet verlengd, en is vast personeel gedetacheerd bij andere organisaties en was de inhuur van personeel lager.
- Een tekort bij het Openlucht Museum De Lakenhal 100 Jaar Ná De Stijl deels door lagere bijdragen van fondsen, deels door hogere uitgaven aan publiciteit dan voorzien.
- Een tekort bij de lasten voor het beheer van de collectie, als gevolg van de hoge verzekeringskosten
- Een tekort bij de Marketing en Communicatiekosten, welke hoger waren dan voorzien om de zichtbaarheid van het museum tijdens de sluiting te verhogen.

De bedrijfsreserve blijft hierbij binnen de voorgeschreven marge van >1% - <10% van de omzet.

Het resultaat op de onderhouds- en beveiligingskosten was in 2017 €78.540 positief. Doordat er een onttrekking voorzien was als bijdrage aan de vervanging van beveiligingsinstallaties binnen het project Restauratie en Uitbreiding van € 160.444 is het uiteindelijke resultaat €81.904 negatief. Dit wordt als gebruikelijk onttrokken aan de voorziening ten behoeve van de vervanging van beveiligingssystemen en voor het opvangen van schommelingen in onderhoudskosten. De voorziening zal volledig aangewend worden binnen het project Restauratie en Uitbreiding. De voorziening voor aankopen van kunst is over 2017 volledig uitgeput. Dit was voorzien bij het besluit tot aankoop van de *Contra-compositie VII* van Theo van Doesburg. Dit houdt in dat de volledige voorziening van € 103.668 is gebruikt en nu op nihil staat. De aankoop had ook tot gevolg dat de inkomsten sterk stegen als gevolg van bijdragen van diverse fondsen en particulieren. Hierdoor steeg de ratio exter/ intern geld incidenteel ook sterk.

Het resultaat op conservering en restauratie van de collectie was in 2017 € 1.275 positief. Met deze storting staat de voorziening op €250.399. Dit bedrag zal is grotendeels nodig voor het restaureren en toonbaar maken van de collectie ten behoeve van de nieuwe inrichting na heropening.

PERSONEEL & ORGANISATIE 2017

DIRECTIE

Directeur	mw. G.M.E. Knol
Secretariaat	mw. M. de Wit-van 't Holt
	mw. S. Wolzak

CONSERVATOREN & PROJECTLEIDERS

Conservator oude kunst	dhr. C.J.J. Vogelaar
Conservator moderne kunst	mw. T. Wintgens Hötte
Junior conservator moderne kunst	mw. J.R. Krijgh-Boszan
Conservator actuele kunst	mw. N.J.M. Roepers
Conservator geschiedenis	mw. J.M. Zijlmans
Conservator kunstnijverheid	dhr. P.F.F. de Jong

PROGRAMMA & COLLECTIE

Hoofd programma en collectie	dhr. R. Wolthoorn
Collectie registrator	mw. C.G.J. Apers
	mw. J.A.W. de Bruin
Bruikleenregistrator	mw. A.A.C.D. Bosch van Drakestein
	mw. B.E. Lunsingh Scheurleer
Depotbeheerder	dhr. L.A. Doff , mw. R. Kliphuis
Medewerker behoud en beheer	mw. N. Vliegenhart
Medewerker tentoonstellingen/projecten	mw. E.S. Echternach

PUBLIEKSZAKEN

Hoofd publiek	mw. M.M. Schat
Medewerker publiciteit	mw. S. van der Meijs
Medewerker educatie	mw. M.E. van Dommele
Medewerker publieksbegeleiding	mw. L.A. Vermond
Medewerker fondsenwerving en relatiebeheer	mw. T. Lem
	mw. A.M.M. Mullink
Medewerker communicatie & publiciteit	mw. S.E. Punselie
Projectleider	mw. T.A.M. van der Ploeg

BEDRIJFSZAKEN

Hoofd bedrijfsvoering	dhr. S. Witteveen
Financieel medewerker	dhr. J.B.A. Hermens
Coördinator beveiliging	dhr. J. van der Toorn
Medewerker beveiliging	dhr. G. Camiletti, dhr. J.M. Olijerhoek
	dhr. P.J. Overdijk
Medewerker tentoonstellingen/techniek	dhr. F.M. van der Groen
Medewerker gebouw/techniek	dhr. J.P. Spaargaren

Totaal   **23,95 fte**

In memoriam:

Mw. E. Jansen, vrijwilligster sinds 2006.
Mw. T. Toussaint, VBL-lid (11-7)

Freelance rondleiders Museum De Lakenhal

Mw. E. de Baan, mw. K. Bodewes, mw. M. Brandsma, mw. E. Clifford Kocq van Breugel, mw. B. Flikweert, mw. H. Groenendijk, dhr. G. Heida, mw. C. van der Heyden, mw. F. Hoekstra, mw. M. Hoogduin, mw. S. Leupen, mw. L. Maassen, mw. I. Moerman, mw. M. Verbeek-Schrijner, mw. D. van der Woude.

Contractanten/vrijwilligers bibliotheek/stagiaires/uitzendkrachten

Mw. D. Fernandez Voortman, dhr. D. Keman, mw. M. Kwint, mw. N. Lischow, dhr. J. Webbers, mw. C. Wijsenveld, mw. R. Zielhuis, mw. M. Ekkelenburg, dhr. F. de Hoog, dhr. L. Been, mw. E. van der Eijk, mw. S. van der Meijden, mw. O. van der Veen, mw. J. Daems.

Opleiding

In 2017 was er voldoende budget om alle medewerkers die dat wensten een opleiding te laten volgen. In 2017 heeft driekwart van de medewerkers een individuele opleiding gevolgd, en was iedereen betrokken bij afdelingsbrede opleidingen.

Verzuim

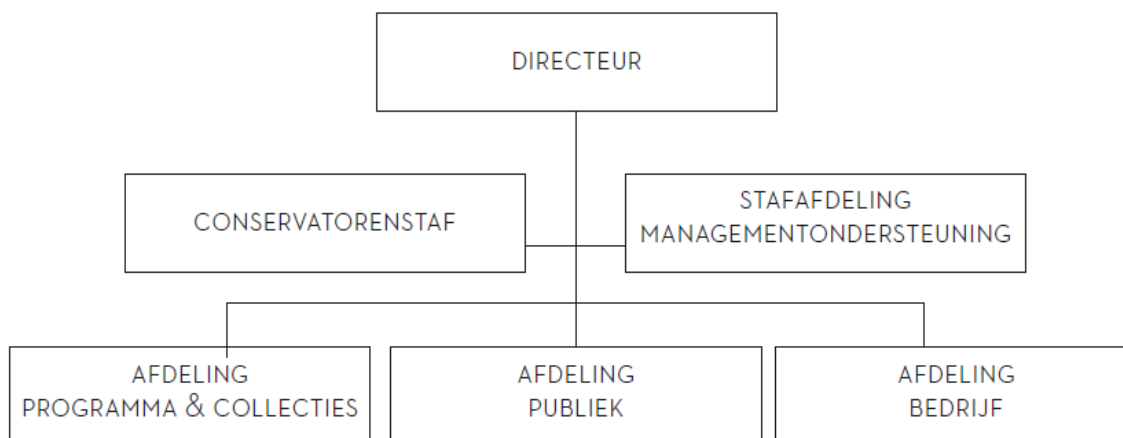
Het ziekteverzuim is in 2017 gestegen naar 6,9%. In 2016 was dit nog 3,6%, in 2015 5,8%. De stijging werd veroorzaakt door langdurige ziekte van enkele medewerkers. De verwachting is dat het percentage van 2018 meer in lijn zal zijn met het gebruikelijke (lage) percentage voor Museum De Lakenhal.

Personeelsdossier

Het gebruik van het digitale personeelsdossier YouForce is in 2017 uitgebreid met enkele modules die samenhangen met het Individueel Keuze Budget. Hoewel het nog niet vlekkeloos werkt, wordt het systeem al beter gebruikt en geaccepteerd. Een efficiënte oplossing voor declaraties van personeel is nog niet gevonden.

In 2017 zijn 70% van de geplande functionerings- en beoordelingsgesprekken gevoerd. Dit is geen volledige score doordat er deze gesprekken niet gevoerd werden met medewerkers die gedurende het jaar afscheid namen.

Het organogram van Museum De Lakenhal:

7. BEGUNSTIGERS

MET DANK AAN

In 2017 ontving Museum De Lakenhal subsidies, materiele en financiële schenkingen en nalatenschappen. Diverse schenkers wensen anoniem te blijven. Museum De Lakenhal dankt alle subsidienten en begunstigers graag voor hun steun en betrokkenheid.

SUBSIDIENTEN EN BEGUNSTIGERS

Gemeente Leiden, (exploitatie)subsidie

Begunstigers Restauratie en uitbreiding Museum De Lakenhal 2016 - 2019

Gemeente Leiden (hoofdsubsidient)

BankGiro Loterij

Provincie Zuid-Holland

Stichting Pape-Fonds

Fonds 1818

Lucas van Leyden Mecenaat

Stichting Dioraphte

RCE-BRIM

Bouwfonds Cultuurfonds

American Friends of Museum De Lakenhal

Gail en Ernst von Metzsch (t.b.v. restauratie van de Universiteitskamer)

Nalatenschap de heer prof. dr. L. (Leendert) Bosch t.b.v. de restauratie van de aard- en nagelvaste collectie

Legaat mevrouw J.C. (Joke) van Hoeken, t.b.v. de restauratie en herplaatsing van de aard- en nagelvaste collectie

Begunstigers aankoop Contra-compositie VII (1924) van Theo van Doesburg (1883-1931)

De Vereniging Rembrandt, mede dankzij haar Nationaal Fonds Kunstbezit, haar Fonds voor de 20ste eeuwse

Nederlandse Schilderkunst en haar BankGiro Loterij Aankoopfonds

Mondriaan Fonds

VSBfonds

Vereniging van Belangstellenden van Museum De Lakenhal

Lucas van Leyden Mecenaat

Gemeente Leiden

Het De Banderfonds ondergebracht bij het Prins Bernard Cultuurfonds

Een aantal (anonieme) particuliere schenkers

Begunstigers Openlucht Museum De Lakenhal: 100 jaar ná De Stijl (02.06 t/m 27.08.2017)

Gemeente Leiden Programma Binnenstad

Mondriaan Fonds Experimenteerreglement kunstenaarshonoraria

Fonds 1818

Aannemer C.J De Boer

Begunstigers Kunstroute Leiden 2017

Gemeente Leiden/ BKV

Fonds 1818 (t.b.v. Kunstroute Scholenproject)

Begunstigers De Grote Kunstshow Den Haag, Haarlem, Leiden (2017)

Mondriaan Fonds

Cultuurfonds Leiden

Begunstigers Publicatie Peggy Guggenheim en Nelly van Doesburg: Voorvechters van De Stijl (november 2017)

The Netherland-America Foundation (research grant)

STEUNORGANISATIES

Stichting Het Lucas van Leyden Mecenaat

De Vereniging van Belangstellenden in Museum De Lakenhal

The American Friends of Museum De Lakenhal

Samenstelling en eindredactie Minke Schat

Met bijdragen van:

- Doris Wintgens Hötte
- Meta Knol
- Tara Lem
- Niki Lischow
- Selma van der Meijs
- Resi van der Ploeg
- Nicole Roepers
- Minke Schat
- Lydia Vermond
- Marijke de Wit
- Stefan Witteveen
- Rob Wolthoorn
- Jori Zijlmans

Verworven door aankoop (15 objecten)**11176**

Objectnaam: tijdschrift
Titel: De Stijl : maandblad voor de moderne beeldende vakken
Auteur: Redactie Theo van Doesburg, Utrecht 1883 - Davos 1931
Auteur: Auteur Piet Mondriaan, Amersfoort 1872 - New York City 1944
Auteur: Auteur Bart van der Leek, Utrecht 1876 - Blaricum 1958
Auteur: Auteur J.J.P. Oud, 1890 - 1963
Auteur: e.a.
Datumlabel: 1917
Materiaal: inkt, papier; gedrukt
Aankoop: Vendu Notarishuis, Rotterdam

11179

Objectnaam: gravure
Beschrijvende Titel: "De grote Hagen," gravure, plattegrond van de stad Leiden
Graveur: Graveur Christiaan Hagen
Maker: Gemeten en in kaart gebracht door Johannes Dou (de Jonge),
Waarschijnlijk Leiden 1642 - Halfweg (Haarlemmerliede en
Spaarnwoude) 1690
Datumlabel: 1670
Materiaal: inkt, papier; gravure, gedrukt
Aankoop: Veilinghuis Van Spengen [herkomst V&D Leiden]

11186

Objectnaam: lantaarnplaat
Beschrijvende Titel: Lantaarnplaat met gebrandschilderde voorstelling van
Dief-achtighe Tijs
Maker: Atelier Musschenbroek, Leiden 1658 - Leiden 1765
Datumlabel: tussen 1700-1765
Materiaal: glas; gebrandschilderd; gevat in glas-in-lood
Aankoop: Veiling Catawiki

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017****11190**

Objectnaam: bouilloire
Beschrijvende Titel: Zilveren waterketel met comfoor
Maker: Zilverfabriek J.M. van Kempen & Zn., Voorschoten 1835 - 1919
Datumlabel: 1905
Materiaal: zilver
Aankoop: Zeeuws Veilinghuis

S 5760

Objectnaam: pastel
Titel: Zonder titel
Maker: Kees van Urk, Leiden 1895 - Blaricum 1976
Datumlabel: 1920
Materiaal: pastel, karton
Aankoop: De Larense Kunsthandel

S 5762

Objectnaam: foto
Titel: Verwoest Huis Leiden 1
Maker: Marjan Teeuwen, Venlo 1953
Datumlabel: 2016
Materiaal: inkjetdruk op dibond
Aankoop: uit opdracht aan Marjan Teeuwen

S 5763

Objectnaam: foto
Titel: Verwoest Huis Leiden 2
Maker: Marjan Teeuwen, Venlo 1953
Datumlabel: 2016
Materiaal: inkjetdruk op dibond
Aankoop: uit opdracht aan Marjan Teeuwen

S 5764

Objectnaam: foto
Titel: Verwoest Huis Leiden 3
Maker: Marjan Teeuwen, Venlo 1953
Datumlabel: 2016
Materiaal: inkjetdruk op dibond
Aankoop: uit opdracht aan Marjan Teeuwen

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017****S 5765**

Objectnaam: foto
Titel: Verwoest Huis Leiden 5
Maker: Marjan Teeuwen, Venlo 1953
Datumlabel: 2016
Materiaal: inkjetdruk op dibond
Aankoop: uit opdracht aan Marjan Teeuwen

S 5766

Objectnaam: foto
Titel: Verwoest Huis Leiden 6
Maker: Marjan Teeuwen, Venlo 1953
Datumlabel: 2016
Materiaal: inkjetdruk op dibond
Aankoop: uit opdracht aan Marjan Teeuwen

S 5767

Objectnaam: foto
Titel: Verwoest Huis Leiden 7
Maker: Marjan Teeuwen, Venlo 1953
Datumlabel: 2016
Materiaal: inkjetdruk op dibond
Aankoop: uit opdracht aan Marjan Teeuwen

S 5784

Objectnaam: tekening
Beschrijvende Titel: Kruiwagen in landschap
Maker: Floris Verster, Leiden 1861 - Leiden 1927
Datumlabel: 1890
Materiaal: zwart krijt op papier
Aankoop: Antiekzaak Anterieur

S 5788

Objectnaam: schilderij
Beschrijvende Titel: Portret van zijn zuster Ada
Maker: Alexander Hugo Bakker Korff, Den Haag 1824 - Leiden 1882
Datumlabel: ca. 1851
Materiaal: olieverf op doek geplakt op hardboard

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017**

Aankoop: Jan Vellekoop

S 5792

Objectnaam:

schilderij

Titel:

Le Siège de Leyde

Maker:

Gustave Wappers, Antwerpen 1803 - Parijs 1874

Materiaal:

olieverf op doek

Aankoop:

Galerie Moderne, Brussel

S 5798

Objectnaam:

foto

Titel:

Archief Leiden

Maker:

Marjan Teeuwen, Venlo 1953

Datumlabel:

2016

Materiaal:

inkjetdruk op dibond

Aankoop:

uit opdracht aan Marjan Teeuwen

Verworven door schenking (33 objecten)**2451**

Objectnaam: kast, onderdeel
Beschrijvende Titel: Front van een muurkast met tympaan
Maker: Anoniem
Datumlabel: begin 17de eeuw
Materiaal: eikenhout
Schenker: Antiekzaak Anterieur

11116.23

Objectnaam: bouwfragment
Beschrijvende Titel: Fragment van een oeil de boeuf-venster uit de middentopgevel van het Leidse stadhuis
Maker: Anoniem
Datumlabel: 1598
Materiaal: zandsteen; gehouwen, gefrijnd
Schenker: de heer C.D. Witteveld

11116.24

Objectnaam: bouwfragment
Beschrijvende Titel: Fragment van een klauwstuk uit de middentopgevel van het Leidse stadhuis
Maker: Anoniem
Datumlabel: 1598
Materiaal: zandsteen; gehouwen, gefrijnd
Schenker: de heer C.D. Witteveld

11174

Objectnaam: kistje
Beschrijvende Titel: Kistje voor vruchtenkoekjes van de firma Gebrs. Pel
Maker: N.V. fabriek van Suikerwerken v/h Gebroeders Pel
Datumlabel: ca. 1920 - 1947
Materiaal: hout, inkt, koper, ijzer, gezaagd, geniet, bedrukt
Schenker: Maria Petronella Ruurtje Helvenstein

11175

Objectnaam: typoscript
Titel: 75 jaar Historie der NV Fabriek van Verduurzaamde Levensmiddelen voorheen L.E.N. Nieuwenhuizen te Leiden, Rijssen en Wassenaar
Maker: J. Knottenbelt en L.E. Nieuwenhuizen Segaar
Datumlabel: 1941

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017**

Materiaal: papier
Schenker: L.E.C. van Rijckevorsel-Besier

11177

Objectnaam: schetsboek, ontwerp-tekening
Beschrijvende Titel: Schetsboek, ontwerp-proces voor het project Nieuw Leids Laken #2
Maker: Mae Engelgeer, Amsterdam 1982
Datumlabel: 2014
Materiaal: papier
Schenker: Mae Engelgeer

11178

Objectnaam: Wandbuffet
Beschrijvende Titel: Wandbuffet uit Nieuwe Rijn 29 Leiden
Maker: Anoniem
Datumlabel: ca. 1750
Materiaal: hout, verf
Schenker: Antiekzaak Anterieur

11180

Objectnaam: etiket
Beschrijvende Titel: Textieletiket wollende-kenfabriek Firma Gebroeders Van Wijk te Leiden
Maker: vermoedelijk vervaardigd bij Firma Gebroeders Van Wijk & Co N.V.
Datumlabel: jaren '50 twintigste eeuw
Materiaal: katoen; fijngeweven
Schenker: de heer Ch. van Reij

11181

Objectnaam: kroonlijst
Beschrijvende Titel: Kroonlijst met geschilderde tekst en wapens uit het Huiszittenhuis Oude Rijn 44 Leiden
Maker: Anoniem
Datumlabel: circa 1590-1619
Materiaal: hout, verf
Schenker: Antiekzaak Anterieur

11182

Objectnaam: deken
Beschrijvende Titel: Wollen deken
Maker: Firma Gebroeders Van Wijk & Co N.V.

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017**

Datumlabel: 20ste eeuw
Materiaal: wol; geweven
Schenker: Corine van Wingen

11183

Objectnaam: deken
Beschrijvende Titel: Wollen deken
Maker: Firma Gebroeders Van Wijk & Co N.V.
Datumlabel: 20ste eeuw
Materiaal: wol; geweven
Schenker: Corine van Wingen

11184

Objectnaam: deken
Beschrijvende Titel: Wollen deken
Maker: Firma Gebroeders Van Wijk & Co N.V.
Datumlabel: 20ste eeuw
Materiaal: wol; geweven
Schenker: Corine van Wingen

11185

Objectnaam: tijdschrift
Titel: 10 jaren Stijl 1917-1927
Auteur: Theo van Doesburg, Utrecht 1883 - Davos 1931 (red.)
Datumlabel: 1927
Materiaal: inkt, papier; gedrukt
Schenker: Lidy van Beurden

11187

Objectnaam: ladekast
Beschrijvende Titel: Ladekastje van N.V. SAJETFABRIEKEN P.CLOS & LEEMBRUGGEN
SLEUTELMAASWOL
Maker: Anoniem
Datumlabel: ca. 1930
Materiaal: hout, ijzer
Schenker: Vereniging Oud Leiden

11188

Objectnaam: doofpot
Titel: Doofpot

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017**

<i>Maker:</i>	Anoniem
<i>Datumlabel</i>	1700-1850
<i>Materiaal:</i>	koper, messing; geslagen, geklonken
<i>Schenker:</i>	Jan Vellekoop

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017****11189**

Objectnaam: lakenloodje
Titel: Lakenlood met het wapen van Leiden
Maker: Anoniem
Datumlabel: 17de eeuw
Materiaal: lood; geslagen
Schenker: John LaFountain

S 5761

Objectnaam: tekeningen
Beschrijvende Titel: Map met 122 tekeningen van leerlingen van het MSG
Maker: leerlingen MSG
Datumlabel: 19de eeuw
Materiaal: papier
Schenker: A. Degens

S 5768

Objectnaam: fotowerk
Titel: Fotowerk no. 615-10 : Leiden, Sterrewacht
Maker: Harry Sengers, Rotterdam 1948 - Rotterdam 2015
Datumlabel: 1988
Materiaal: eigen druk, barietpapier
Schenker: Erven Harry Sengers

S 5769

Objectnaam: fotowerk
Titel: Fotowerk no. 615-12 : Leiden, Langegracht, Energiebedrijf Rijnland
Maker: Harry Sengers, Rotterdam 1948 - Rotterdam 2015
Datumlabel: 1988
Materiaal: eigen druk, barietpapier
Schenker: Erven Harry Sengers

S 5770

Objectnaam: fotowerk
Titel: Fotowerk no. 615-8 : Leiden, Trekvaartplein
Maker: Harry Sengers, Rotterdam 1948 - Rotterdam 2015
Datumlabel: 1988
Materiaal: eigen druk, barietpapier
Schenker: Erven Harry Sengers

S 5771

Objectnaam: fotowerk
Titel: Fotowerk no. 615-6 : Leiden, Hogewoerd 96, hoek Kraaierstraat, etalage
Maker: Harry Sengers, Rotterdam 1948 - Rotterdam 2015
Datumlabel: 1988
Materiaal: eigen druk, barietpapier
Schenker: Erven Harry Sengers

S 5778

Objectnaam: foto
Titel: Senaatskamer, Academieggebouw
Maker: Eric van der Schalie, Rotterdam 1954
Datumlabel: 1988
Materiaal: zwartwit foto; barietpapier
Schenker: Erven Eric van der Schalie

S 5779

Objectnaam: foto
Titel: Leidse Sterrenwacht
Maker: Eric van der Schalie, Rotterdam 1954
Datumlabel: 1988
Materiaal: zwartwit foto; barietpapier
Schenker: Erven Eric van der Schalie

S 5780

Objectnaam: foto
Titel: Leidse Sterrenwacht
Maker: Eric van der Schalie, Rotterdam 1954
Datumlabel: 1988
Materiaal: zwartwit foto; barietpapier
Schenker: Erven Eric van der Schalie

S 5781

Objectnaam: foto
Titel: Raadszaal Gemeente Leiden
Maker: Eric van der Schalie, Rotterdam 1954
Datumlabel: 1988
Materiaal: zwartwit foto; barietpapier

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017**

Schenker: Erven Eric van der Schalie

S 5782

Objectnaam: foto
Titel: Zweetkamertje, Academiegebouw Leiden
Maker: Eric van der Schalie, Rotterdam 1954
Datumlabel: 1988
Materiaal: zwartwit foto; barietpapier
Schenker: Erven Eric van der Schalie

S 5783

Objectnaam: foto
Titel: Hortus Botanicus Leiden
Maker: Eric van der Schalie, Rotterdam 1954
Datumlabel: 1988
Materiaal: zwartwit foto; barietpapier
Schenker: Erven Eric van der Schalie

S 5785

Objectnaam: tekening
Beschrijvende Titel: Oude Singel, Turfmarkt, Beestenmarkt, Leiden
Maker: Kees Buurman, Leiden 1933 - Leiden 1997
Datumlabel: 1962
Materiaal: inkt, gewassen; papier
Schenker: A. Buurman-Brunsting

S 5786

Objectnaam: tekening
Titel: Bergen
Maker: Kees Buurman, Leiden 1933 - Leiden 1997
Datumlabel: 1990
Materiaal: inkt, gewassen; papier
Schenker: A. Buurman-Brunsting

S 5787

Objectnaam: tekening
Titel: [Wat bergen]?
Maker: Kees Buurman, Leiden 1933 - Leiden 1997
Datumlabel: 1990

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017**

Materiaal: inkt; papier
Schenking: A. Buurman-Brunsting

S 5789

Objectnaam: schilderij
Titel: Zelfportret
Maker: Kees Buurman, Leiden 1933 - Leiden 1997
Datumlabel: 1962
Materiaal: olieverf; doek
Schenking: A. Buurman-Brunsting

S 5790

Objectnaam: tekening
Titel: Oorlog en menselijk landschap
Maker: Kees Buurman, Leiden 1933 - Leiden 1997
Datumlabel: 12 oktober 1990
Materiaal: inkt; papier
Schenking: A. Buurman-Brunsting

S 5791

Objectnaam: tekening
Titel: De klank van de boog
Maker: Kees Buurman, Leiden 1933 - Leiden 1997
Datumlabel: 3 februari 1990
Materiaal: inkt; papier
Schenking: A. Buurman-Brunsting

Verworven door legatering (2 objecten)**11172**

Objectnaam: bavelaar
Beschrijvende Titel: Bavelaar, landschap met een molen, vier huizen en een zeilschip
Maker: Anoniem
Datumlabel: eerste helft 19de eeuw
Materiaal: hout, papier, glas, metaal
Legaat: Jacoba Beatrice Elisabeth Stokhuyzen

11173

BIJLAGE I

AANWINSTEN 2017

<i>Objectnaam:</i>	bavelaar
<i>Beschrijvende Titel:</i>	Bavelaar, statig huis met mensen ervoor
<i>Maker:</i>	Anoniem
<i>Datumlabel:</i>	eerste helft 19de eeuw
<i>Materiaal:</i>	hout, papier, glas, metaal
<i>Legaat:</i>	Jacoba Beatrice Elisabeth Stokhuyzen

Aankopen

Inv.nr. 0_R 0.17_bf_1

Zes pilasters uit de oorspronkelijke lambrisering van ruimte 0.17 in Museum De Lakenhal
Ontwerp D.E.C. Knuttel
1890
Aankoop bij Dickens Style, Leiden

Inv.nr. 2389.3

Deel van de betimmering uit pand Breestraat 24, Leiden
Anoniem
ca. 1768
Aankoop bij Dickens Style, Leiden

Inv.nr. 2389.4

Deel van de betimmering uit pand Breestraat 24, Leiden
Anoniem
ca. 1768
Aankoop bij Dickens Style, Leiden

Inv.nr. 2389.5

Deel van de betimmering uit pand Breestraat 24, Leiden; Betimmering lijst, linkerdeel
Anoniem
ca. 1768
Aankoop bij Dickens Style, Leiden

Inv.nr. 2389.6

Deel van de betimmering uit pand Breestraat 24, Leiden; Betimmering, lijst, rechterdeel
Anoniem
ca. 1768
Aankoop bij Dickens Style, Leiden

Inv.nr. 4034.2

Vier delen van de wit gelakte lambrisering uit pand Breestraat 117 te Leiden

Anoniem
ca. 1762
Aankoop bij Dickens Style, Leiden

Inv.nr. 11191
Bavelaar met werkzaamheden rond een mijn
Christiaan van der Nat
1856
Aankoop uit particulier bezit, Nijmegen, 2017

Inv.nr. S 5794
Contra-compositie VII
Theo van Doesburg
1924 Parijs
Aankoop met steun van de Vereniging Rembrandt, mede dankzij haar Nationaal Fonds Kunstbezit, haar Fonds voor de 20ste eeuwse Nederlandse Schilderkunst en haar BankGiro Loterij Aankoopfonds, het Mondriaan Fonds, het VSBfonds, de Vereniging van Belangstellenden van Museum De Lakenhal, het Lucas van Leyden Mecenaat, de gemeente Leiden, het De Banderfonds ondergebracht bij het Prins Bernhard Cultuurfonds en een aantal anonieme, particuliere schenkers.

Inv.nr. S 5795
De Pieterskerk te Leiden
Anoniem
ca. 1515
Aankoop

Inv.nr. S 5796
Cover voor het stripboek 'DADA in Leiden'
Barthel Brussee
2017
Aankoop bij de kunstenaar, 2017

Inv.nr. S 5797
Schetsboek 'DADA in Leiden'
Barthel Brussee
2016-2017
Aankoop bij de kunstenaar, 2017

Schenkeningen

Inv.nr. 11192

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017**

Houten jenevervat Hartevelt & Zoon Leiden

Anoniem

ca. 1850

Particuliere schenking

Inv.nr. 11193

Brandewijnkan met koperbeslag

Anoniem

ca. 1900

Particuliere schenking, Leiden, 2017; afkomstig van de Blauwe Druif (onderdeel van de firma Hartevelt, Leiden).

Inv.nr. 11195

Marinus van der Lubbe

Gert Germeraad

2007

Schenking door de kunstenaar, 2017

Inv.nr. 11196

Lakenloodje met opdruk van het Gulden Vlies

Anoniem

ca. 1650

Schenking Mark Eijbers, Bussum, 2017

Inv.nr. 11197

Lakenlood 'Leyden Geblaewt'

Anoniem

17de eeuw

Schenking Mark Eijbers, Bussum, 2017

Inv.nr. 11198

Lakenloodje met het woord Sattyn en gekruiste sleutels

Anoniem

17de eeuw

Schenking Mark Eijbers, Bussum, 2017

Inv.nr. 11199

Lakenloodje met opdruk 'Wolle deeken gemaakt binnen Leyden'

Anoniem

18de eeuw

Schenking Mark Eijbers, Bussum, 2017

Inv.nr. 11200

Lakenloodje met opdruk 'Leids goed' en keerzijde met gekruiste sleutels en adelaar

Anoniem

18de eeuw

Schenking Mark Eijbers, Bussum, 2017

Inv.nr. 11201

Lakenloodje met tekst 'Wolle Deeken gemaakt binnen Leiden'

Anoniem

18de eeuw

Schenking Mark Eijbers, Bussum, 2017

Inv.nr. 11202

Lakenloodje met opschrift 'Wolle Deeken gemaakt binnen Leyden'

Anoniem

18de eeuw

Schenking Mark Eijbers, Bussum, 2017

Inv.nr. 11203

Pijplloodje met opdruk XI

Anoniem

17de eeuw

Schenking Mark Eijbers, Bussum, 2017

Inv.nr. S 5793.1 t/m S 5793.24

Ontwerptekeningen voor glas-in-betonwand, voormalig belastingkantoor Leiden

Jan Meine Jansen

1963-1967

Schenking van de familie

Inv.nr. S 5799

Dorpshuis te Borger

Floris Verster

1903

Schenking Anja en Wessel Reinink, 2017

Overdracht

Inv.nr. 11194

Lambrisering van tegels met gestileerde bloemen in Jugendstil, afkomstig uit Lammermarkt 29, Leiden

BIJLAGE I**AANWINSTEN 2017**

Uitvoering Koninklijke Fabriek van Muurtegels J. van Hulst; Ontwerp Onbekend
ontwerp 1905; uitvoering periode ca. 1905-1910
Overdracht van Gemeente Leiden, 2017

BIJLAGE II

BRUIKLENNEN 2017

Datum van	Datum tot	Soort + Bruiklenemer / geveer	Objectnummer	Kunstenaar	Titel	Jaartal
		Tijdelijke bruiklenen aan (collega-) instellingen voor tentoonstellingen				
20-jan-17	12-mrt-17	Leids Universitair Medisch Centrum: Museum de Lakenhal op locatie				
			9472	Frans de Wit	Beeld van staalplaat gesteund door zigzag tak	1982
			9474	Krijn Giezen	Kreeft met bijbehorend eetgerei	1982
			9475	Krijn Giezen	Mail order krab	1982
			9651	Annelies Dijkman	Pompoenkas	2002
			10676	Allart Lakke	nickname 'Ophelia'	2007
			10995	Krijn Giezen	Halsierraad	1993
			11088	Izaak Zwartjes	Zonder titel	2013
			11166	Inge Reisberman	Triplet: Upstream, Downstream en Floorstream	2013-2015
			S 4301	Pieter Laurens Mol	Icarusbloemen	1986
			S 4885	Jan van der Ploeg	Vogeln	1992
			S 4959	Gijs Frieling	Polder	1994
			S 5188	Gé-Karel van der Sterren	Zonder titel	1999
			S 5223	Maurice Braspenning	Swamp	2001
			S 5321	Thomas Raat	Zonder titel	2003
			S 5424	Wout Berger	De Kerf	foto: 2003; print: 2004
			S 5425	Wout Berger	Uitslag weg	foto: 1998; print: 2005
			S 5517.1	Theo van Meerendonk	De boom van Van Meerendonk	mei-juni 1997
			S 5517.2	Theo van Meerendonk	De boom van Van Meerendonk	mei-juni 1997
			S 5517.3	Theo van Meerendonk	De boom van Van Meerendonk	mei-juni 1997
			S 5517.4	Theo van Meerendonk	De boom van Van Meerendonk	mei-juni 1997
			S 5517.5	Theo van Meerendonk	De boom van Van Meerendonk	mei-juni 1997
			S 5573	Flore de Koning	Slices of Land no. 5	2006
			S 5581	Lon Robbé	Zonder titel (Wasteland)	1995
			S 5582	Lon Robbé	Zonder titel (Industrial Zone)	1997
			S 5589	Hans de Bruijn	Friedrich	2007
			S 5709	Hanneke Francken	Dried up	8 september 2011
16-feb-17	14-mei-17	Sinebrychoff Art Museum: Painting Beauty: Ceasar van Everdingen	B 1491	Ceasar van Everdingen	De overhandiging van de oorkonde van 1255 van Graaf Willem II van Holland aan de Heemraden van Rijpland	1655
20-feb-17	22-mei-17	Musée du Louvre: Tout Contre Vermeer	B 565	Gerrit Dou	De Astronoom	1650
23-jun-17	8-okt-17	Museum La Boverie: La leçon d'anatomie	B 1360	Jan Adriaansz. Van Staveren	Chirurgijn in zijn werkplaats	ca. 1670
24-jun-17	1-okt-17	MORE Museum voor Modern Realisme: Herman Gordijn	S 1744	Herman Gordijn	Rimmel	1973
6 oktober 2017	7-jan-18	Rijksmuseum Amsterdam: Matthijs Maris	S 652	Matthijs Maris	Koningskinderen	ca. 1890
18-okt-17	26-okt-17	Stichting Dorpsmarketing Oegstgeest: Wolkers keert terug naar Oegstgeest	S 5633	Jan Wolkers	Het grote gele doek	2006
1-nov-17	18-feb-18	National Gallery London: Monochrome: Painting in Black and White	S 444	Willem van de Velde de Oude	Het uitzellen van de Hollandse vloot van de Vlieree op 9 juni 1645	ca. 1650
11-nov-17	18-mrt-18	Frans Hals Museum: De kunst van het lachen: Humor in de Gouden Eeuw	S 5697	Rembrandt Harmensz. van Rijn	De Brillenverkoper	ca. 1624
		Langdurige bruiklenen aan (collega-) instellingen				
12-feb-17	1-jan-19	Rembrandthuis, Amsterdam	S 5697	Rembrandt Harmensz. van Rijn	De Brillenverkoper	1624
13-feb-17	-	Katwijk Museum	S 5686	Jan Toorop	Twee Bomen	ca. 1897
8-mrt-17	1-jun-19	Frans Hals Museum	S 137	Pieter Pietersz.	Kruisiging van Christus	16e eeuw
14-mrt-17	31-jan-19	Gemäldegalerie, Staatliche Museen zu Berlin	S 300	Jacob Fransz. Van der Merck	Regenten van het Loidanshof te Leiden	1658
15-mei-17	1-apr-19	Rijksmuseum Amsterdam	S 5794	Theo van Doesburg	Contro-compositie VII	1924
12-jun-17	12-jun-22	Stichting DUWO (nieuw contract voor bestaand bruikleen)	7914	Anoniem	Gewelbeeld van de Heilige Rochus	ca. 1905
1-aug-17	-	Djoer Reisbureau (nieuw contract voor bestaand bruikleen)	2389.1	Jan van Dam	Bovendeurstuk	ca. 1900
			2389.2	Jan van Dam	Bovendeurstuk	ca. 1900
			3408	Anoniem	Naamlijst Officieren Gewapende Burgerwacht 1807, vanwege hulp bij de kruitramp	1807
			4034.7	Anoniem	Spiegel met vergulde lijst	ca. 1762, glas 20ste eeuw
			4034.8	Anoniem	Schouwstuk uit Breesstraat 117	ca. 1762
			4034.9	Anoniem	Bovendeurstuk uit Breesstraat 117	ca. 1762
			4034.10	Anoniem	Bovendeurstuk uit Breesstraat 117	ca. 1762
			7458 B	Anoniem	Naamlijst van bestuurders van het Militair Invalidehuis	1815
			7458 C	Anoniem	Naamlijst van bestuurders van het Militair Invalidehuis	1815
			7458 D	Anoniem	Naamlijst van bestuurders van het Militair Invalidehuis	1815
			7458 E	Anoniem	Naamlijst van bestuurders van het Militair Invalidehuis	1815
			7458 F	Anoniem	Naamlijst van bestuurders van het Militair Invalidehuis	1815
			z.n. 26	Anoniem	Twee kristallen kroonluchters	19de eeuw
4-dec-17	31-dec-18	Rijksmuseum Amsterdam	S 1351	David Bailly	Vanitas-stilven met zelfportret van de schilder	1651
		Besindiging langdurige bruiklenen in				
1-jan-73	12-mei-17	Protestantse Gemeente Leiden	B 1100	Anoniem	Pieterskerk te Leiden	ca. 1515
		Besindiging langdurige bruiklenen uit afwezig				

CONSERVERING

Studio Redivivus, Den Haag

- S 114 Esaias van de Velde, IJsgesicht met schaatsters, 1612
- S 137 Pieter Pietersz., Kruisiging van Christus, 1600-1700
- S 300 Jacob Fransz. van der Merck, Regenten van het Loidanshof te Leiden, 1658
- S 404 Jan Steen, Laban zoekt de door Rachel gestolen Terafim, 1661
- S 1071 Matthijs Naiveu, Kraamkamer, 1650-1725
- S 1744 Herman Gordijn, Rimmel, 1973

RESTAURATIE

Michiel de Vlam, Meubelrestaurator, 's Gravenhage

11178 Anoniem, Wandbuffet uit Nieuwe Rijn 29 Leiden, ca 1750

Thomas Brain Restauratie van kunstwerken op papier, Leiden

11185 Theo van Doesburg (red.), 10 jaren Stijl 1917-1927, 1927

Ateliergebouw, Amsterdam (Petria Noble, Rijksmuseum en Zeph Benders, RCE)

B564 Rembrandt Harmensz. vanRijn, Historiestuk met zelfportret van de schilder, 1626

Rijksdienst Cultureel Erfgoed, Amersfoort

B 565 Gerrit Dou, De astronoom, 1650

Caroline van der Elst Schilderijenrestauratie en conservering, Hilversum

S 9 Roeloff Willemsz. Van Culemborg, Portretgroep van Jan van der Does en zijn gezin, 1590

Studio Redivivus, Den Haag

- S 5573 Flore de Koning, Slices of Land no. 5, 2006
- S 5792 Gustaf Wappers, Het Beleg van Leiden, 1830

Anna Krekeler, schilderijenconservator Rijksmuseum, Amsterdam

S 5794 Theo van Doesburg, Contra-compositie VII, 1924

Meta Knol

- . Bestuurslid Stichting Kunst en Kennis Promotie Leiden
- . Bestuurslid Stichting Bouwfonds Kunstcollectie
- . Bestuurslid Stichting Tonality
- . Adviseur Vereniging Rembrandt
- . Lid Comité van Aanbeveling Singelpark Leiden
- . Lid Comité van Aanbeveling Vierkant in Vierkant
- . Lid Comité van Aanbeveling Beelden in Leiden
- . Lid ICOM, Lid Art Table, Lid IKT
- . Lid Leidse Regiokring
- . Spreker, opening 100 jaar De Stijl in Leiden, 26.01.17
- . Spreker, opening Museum De Lakenhal op Locatie: Natuurlijk, LUMC-galerie, Leiden, 02.02.17
- . Spreker, Podium Pitch, Stadsgehoorzaal Leiden, 05.03.17
- . Spreker, kunstenaarsgesprek *Destroyed City*, Cityscapes Gallery, Amsterdam, 13.04.17
- . Spreker, presentatie *Compositie VII van Theo van Doesburg*, Stadhuis Leiden, 13.05.17
- . Spreker, Codart #20-congres, National Museum, Warchau, 27/28.05.17
- . Spreker, opening *Openlucht Museum De Lakenhal*, Pieterskerk, Leiden, 01.06.17
- . Spreker, gastcollege *reinventing our museums*, OSK | Universiteit Utrecht, Utrecht, 06.07.17
- . Spreker, opening *HOME Verwoest Huis Gaza*, Framer Framed, Amsterdam, 14.07.17
- . Spreker, live conversation HOME #4, Framer Framed, Amsterdam, 02.09.17
- . Spreker, *Verwoest Huis Gaza*, Galerie Nouvelles Images, Den Haag, 23.09.17
- . Spreker, Caius Cirkel Vereniging Rembrandt, Rijksmuseum voor Oudheden, Leiden, 04.11.17
- . Deelnemer, TEFAF Art Fair, Maastricht, 8/9.03.17
- . Deelnemer, dienstreis Pilgrims 400, Plymouth VK, 18/19.04.17
- . Deelnemer, Getty Leiderschip Institute, University of Claremonts. Los Angeles, 15.05.17 – 25.06.17
- . Deelnemer, heidagen Managementteam Museum De Lakenhal, Westervelde, 3-5.07.17
- . Deelnemer, Veerstichting symposium, Pieterskerk Leiden, 21/22.09.17
- . Deelnemer, dienstreis Pilgrims 400, Jonge Rembrandt, Boston, New York, 4-14.10.17
- . Deelnemer, opening *Monochrome* (collectie op reis), National Gallery, London, 25.10.17
- . Deelnemer, symposium Brave New World, Leiden, 2/3.11.17
- . Deelnemer, netwerk cultuurmecenaat, Stadschouwborg, Amsterdam, 06.11.17
- . Deelnemer, *Leiden aan Tafel*, thema Cultuurkwartier, Cultuurfonds Leiden, 09.11.17
- . Spreker, symposium *De Vrouwen van De Stijl*, Rijksmuseum, Amsterdam, 11.11.17
- . Spreker, gastcollege *Museum Matters*, Universiteit Leiden, 07.12.17

Publicaties

- . *Ode aan orde en wanorde*, Marjan Teeuwen. Verwoest Huis, uitgeverij Valiz, 2017

Minke Schat

- . Raad van Toezicht Taalmuseum Leiden
- . Kunstredactie Into The Great Wide Open
- . Raad van Advies Stichting Monet in Zaandam
- . Lid ICOM
- . Lid Associatie Culturele Marketing & Communicatie
- . Lid Platform Museum Locaties
- . Lid Kunst Sociëteit De Kring
- . Spreker, perspreview *Openlucht Museum De Lakenhal*, Pieterskerk, Leiden, 01.06.17
- . Spreker, symposium RembrandtLAB, *De Kleur van*, Pakhuis De Zwijger, Amsterdam, 14.06.17
- . Deelnemer, TEFAF Art Fair, Maastricht, 8/9.03.17
- . Deelnemer, dienstreis *Masterly Milaan*, Salone di Mobile, 04.17
- . Deelnemer, heidagen Managementteam Museum De Lakenhal, Westervelde, 3-5.07.17
- . Deelnemer, netwerk cultuurmecenaat, Stadschouwburg, Amsterdam, 06.11.17
- . Deelnemer, symposium *De Vrouwen van De Stijl*, Rijksmuseum, Amsterdam, 11.11.17
- . Project Photobooth, LowLands, Biddinghuizen
- . Project RembrandtLAB, i.s.m. met Museum Het Rembrandthuis en ontwerpsduo Kolk & Kusters
- . Jury finale Art Rocks, muziekcompetitie bij collectiestukken, i.s.m. diverse musea

Rob Wolthoorn

- . Lid Association International des Critiques D'Art
- . Deelnemer Biennale Venetië, 29.05.17 – 02.06.17
- . Deelnemer, heidagen Managementteam Museum De Lakenhal, Westervelde, 3-5.07.17

Stefan Witteveen

- . Deelnemer, heidagen Managementteam Museum De Lakenhal, Westervelde, 3-5.07.17

Nicole Roepers

- . Lid bestuur Stichting Stadsfotograaf Leiden
- . Deelnemer, bio-art : *Fluid Matter* Special MU, Eindhoven, 18.01.17
- . Deelnemer, STRP symposium, Eindhoven, 29.03.17
- . Deelnemer, dienstreis *Masterly Milaan*, Salone di Mobile, 04.17
- . Deelnemer Industryday, Leiden, 18.05.17
- . Deelnemer, symposium Textielcommissie *Kunst en textiel*, 18.05.17
- . Deelnemer, seminar Dancing Museums, Boymans van Beuningen, Rotterdam, 19.05.17
- . Deelnemer, dienstreis, Documenta, Kassel, 07.17
- . Deelnemer, symposium Brave New World, Leiden, 2/3.11.17
- . Deelnemer, Museumcongres, Haarlem, 05.10.17
- . Deelnemer, Craft Councilmeeting, Dutch Design Week, Eindhoven, 25.10.17
- . Deelnemer, symposium *De Vrouwen van De Stijl*, Rijksmuseum, Amsterdam, 11.11.17
- . Deelnemer, dienstreis, Maison d'Artiste, Meudon, Parijs, 12.17
- . Jury, Familiekamerkunstprijs, 24.03.17
- . Jury, kunstopdracht parkeergarage Lammermarkt

Prosper de Jong

- . Lid bestuur, Pianolamuseum, Amsterdam

Christiaan Vogelaar

- . Voorzitter, Stichting Antonius Abt
- . Bestuurslid, Stichting Cultuur Inventarisatie, Amsterdam
- . Redactielid, Jaarboek voor Leiden en Omstreken ("Leids Jaarboekje")

Restaurants

- . Begeleidingscommissie restauratie *Kruisiging van Christus, Cornelis Engebrechtsz*

Doris Wintgens

- . gedetacheerd in het Rijksmuseum (20 uur)

Jori Zijlmans

- . Lid redactie 3 oktoberlezing Universiteit Leiden
- . Lid jury Oude Leiden Prijs Wetenschappelijke Publicaties 2012-2017
- . Lid werkgroep Stedengeschiedenis
- . Lid Codart, Dutch and Flemish art in museums worldwide
- . Lid Vereniging Oud Leiden
- . Lid Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap
- . Lid Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde
- . Lid Textielcommissie
- . Lid Netwerk vrouwelijke conservatoren
- . Spreker, lezing, Erfgoedcafé Leiden, De Burcht, Leiden, 30.03.17
- . Spreker, lezing netwerk stadsmusea, Openbare Bibliotheek, Amsterdam, 04.04.17
- . Spreker, lezing, Erfgoedlijn Trekvaarten, Monumenten en Herbestemming, Rotterdam, 19.05.17
- . Spreker, Intellectual Baggage, 41st Mayflower General Congress, Plymouth (US), 13.09.17
- . Spreker, lezing Dies Oud Leiden, Hooglandsekerk Leiden, 04.11.17
- . Deelnemer, symposium RembrandtLAB, *De Kleur van*, Pakhuis De Zwijger, Amsterdam, 14.06.17
- . Deelnemer, dienstreis, Pilgrim Hall Museum, Plymouth (US), 8-14.09.17
- . Deelnemer, dienstreis, Pilgrim Hall Museum, Plymouth (US), 17-19.11.17
- . Deelnemer, symposium *De Vrouwen van De Stijl*, Rijksmuseum, Amsterdam, 11.11.17
- . Deelnemer, symposium Museum Catharijne Convent, Utrecht, 21.11.17

Meta Knol

- . Bestuurslid Stichting Kunst en Kennis Promotie Leiden
- . Bestuurslid Stichting Bouwfonds Kunstcollectie
- . Bestuurslid Stichting Tonality
- . Adviseur Vereniging Rembrandt
- . Lid Comité van Aanbeveling Singelpark Leiden
- . Lid Comité van Aanbeveling Vierkant in Vierkant
- . Lid Comité van Aanbeveling Beelden in Leiden
- . Lid ICOM, Lid Art Table, Lid IKT
- . Lid Leidse Regiokring
- . Spreker, opening 100 jaar De Stijl in Leiden, 26.01.17
- . Spreker, opening Museum De Lakenhal op Locatie: Natuurlijk, LUMC-galerie, Leiden, 02.02.17
- . Spreker, Podium Pitch, Stadsgehoorzaal Leiden, 05.03.17
- . Spreker, kunstenaarsgesprek *Destroyed City*, Cityscapes Gallery, Amsterdam, 13.04.17
- . Spreker, presentatie *Compositie VII van Theo van Doesburg*, Stadhuis Leiden, 13.05.17
- . Spreker, Codart #20-congres, National Museum, Warchau, 27/28.05.17
- . Spreker, opening *Openlucht Museum De Lakenhal*, Pieterskerk, Leiden, 01.06.17
- . Spreker, gastcollege *reinventing our museums*, OSK | Universiteit Utrecht, Utrecht, 06.07.17
- . Spreker, opening *HOME Verwoest Huis Gaza*, Framer Framed, Amsterdam, 14.07.17
- . Spreker, live conversation HOME #4, Framer Framed, Amsterdam, 02.09.17
- . Spreker, *Verwoest Huis Gaza*, Galerie Nouvelles Images, Den Haag, 23.09.17
- . Spreker, Caius Cirkel Vereniging Rembrandt, Rijksmuseum voor Oudheden, Leiden, 04.11.17
- . Deelnemer, TEFAF Art Fair, Maastricht, 8/9.03.17
- . Deelnemer, dienstreis Pilgrims 400, Plymouth VK, 18/19.04.17
- . Deelnemer, Getty Leiderschip Institute, University of Claremonts. Los Angeles, 15.05.17 – 25.06.17
- . Deelnemer, heidagen Managementteam Museum De Lakenhal, Westervelde, 3-5.07.17
- . Deelnemer, Veerstichting symposium, Pieterskerk Leiden, 21/22.09.17
- . Deelnemer, dienstreis Pilgrims 400, Jonge Rembrandt, Boston, New York, 4-14.10.17
- . Deelnemer, opening *Monochrome* (collectie op reis), National Gallery, London, 25.10.17
- . Deelnemer, symposium Brave New World, Leiden, 2/3.11.17
- . Deelnemer, netwerk cultuurmecenaat, Stadschouwborg, Amsterdam, 06.11.17
- . Deelnemer, *Leiden aan Tafel*, thema Cultuurkwartier, Cultuurfonds Leiden, 09.11.17
- . Spreker, symposium *De Vrouwen van De Stijl*, Rijksmuseum, Amsterdam, 11.11.17
- . Spreker, gastcollege *Museum Matters*, Universiteit Leiden, 07.12.17

Publicaties

- . *Ode aan orde en wanorde*, Marjan Teeuwen. Verwoest Huis, uitgeverij Valiz, 2017

Minke Schat

- . Raad van Toezicht Taalmuseum Leiden
- . Kunstredactie Into The Great Wide Open
- . Raad van Advies Stichting Monet in Zaandam
- . Lid ICOM
- . Lid Associatie Culturele Marketing & Communicatie
- . Lid Platform Museum Locaties
- . Lid Kunst Sociëteit De Kring
- . Spreker, perspreview *Openlucht Museum De Lakenhal*, Pieterskerk, Leiden, 01.06.17
- . Spreker, symposium RembrandtLAB, *De Kleur van*, Pakhuis De Zwijger, Amsterdam, 14.06.17
- . Deelnemer, TEFAF Art Fair, Maastricht, 8/9.03.17
- . Deelnemer, dienstreis *Masterly Milaan*, Salone di Mobile, 04.17
- . Deelnemer, heidagen Managementteam Museum De Lakenhal, Westervelde, 3-5.07.17
- . Deelnemer, netwerk cultuurmecenaat, Stadschouwburg, Amsterdam, 06.11.17
- . Deelnemer, symposium *De Vrouwen van De Stijl*, Rijksmuseum, Amsterdam, 11.11.17
- . Project Photobooth, LowLands, Biddinghuizen
- . Project RembrandtLAB, i.s.m. met Museum Het Rembrandthuis en ontwerpsduo Kolk & Kusters
- . Jury finale Art Rocks, muziekcompetitie bij collectiestukken, i.s.m. diverse musea

Rob Wolthoorn

- . Lid Association International des Critiques D'Art
- . Deelnemer Biennale Venetië, 29.05.17 – 02.06.17
- . Deelnemer, heidagen Managementteam Museum De Lakenhal, Westervelde, 3-5.07.17

Stefan Witteveen

- . Deelnemer, heidagen Managementteam Museum De Lakenhal, Westervelde, 3-5.07.17

Nicole Roepers

- . Lid bestuur Stichting Stadsfotograaf Leiden
- . Deelnemer, bio-art : *Fluid Matter* Special MU, Eindhoven, 18.01.17
- . Deelnemer, STRP symposium, Eindhoven, 29.03.17
- . Deelnemer, dienstreis *Masterly Milaan*, Salone di Mobile, 04.17
- . Deelnemer Industryday, Leiden, 18.05.17
- . Deelnemer, symposium Textielcommissie *Kunst en textiel*, 18.05.17
- . Deelnemer, seminar Dancing Museums, Boymans van Beuningen, Rotterdam, 19.05.17
- . Deelnemer, dienstreis, Documenta, Kassel, 07.17
- . Deelnemer, symposium Brave New World, Leiden, 2/3.11.17
- . Deelnemer, Museumcongres, Haarlem, 05.10.17
- . Deelnemer, Craft Councilmeeting, Dutch Design Week, Eindhoven, 25.10.17
- . Deelnemer, symposium *De Vrouwen van De Stijl*, Rijksmuseum, Amsterdam, 11.11.17
- . Deelnemer, dienstreis, Maison d'Artiste, Meudon, Parijs, 12.17
- . Jury, Familiekamerkunstprijs, 24.03.17
- . Jury, kunstopdracht parkeergarage Lammermarkt

Prosper de Jong

- . Lid bestuur, Pianolamuseum, Amsterdam

Christiaan Vogelaar

- . Voorzitter, Stichting Antonius Abt
- . Bestuurslid, Stichting Cultuur Inventarisatie, Amsterdam
- . Redactielid, Jaarboek voor Leiden en Omstreken ("Leids Jaarboekje")

Restauraties

- . Begeleidingscommissie restauratie *Kruisiging van Christus, Cornelis Engebrechtsz*

Doris Wintgens

- . gedetacheerd in het Rijksmuseum (20 uur)

Jori Zijlmans

- . Lid redactie 3 oktoberlezing Universiteit Leiden
- . Lid jury Oude Leiden Prijs Wetenschappelijke Publicaties 2012-2017
- . Lid werkgroep Stedengeschiedenis
- . Lid Codart, Dutch and Flemish art in museums worldwide
- . Lid Vereniging Oud Leiden
- . Lid Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap
- . Lid Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde
- . Lid Textielcommissie
- . Lid Netwerk vrouwelijke conservatoren
- . Spreker, lezing, Erfgoedcafé Leiden, De Burcht, Leiden, 30.03.17
- . Spreker, lezing netwerk stadsmusea, Openbare Bibliotheek, Amsterdam, 04.04.17
- . Spreker, lezing, Erfgoedlijn Trekvaarten, Monumenten en Herbestemming, Rotterdam, 19.05.17
- . Spreker, Intellectual Baggage, 41st Mayflower General Congress, Plymouth (US), 13.09.17
- . Spreker, lezing Dies Oud Leiden, Hooglandsekerk Leiden, 04.11.17
- . Deelnemer, symposium RembrandtLAB, *De Kleur van*, Pakhuis De Zwijger, Amsterdam, 14.06.17
- . Deelnemer, dienstreis, Pilgrim Hall Museum, Plymouth (US), 8-14.09.17
- . Deelnemer, dienstreis, Pilgrim Hall Museum, Plymouth (US), 17-19.11.17
- . Deelnemer, symposium *De Vrouwen van De Stijl*, Rijksmuseum, Amsterdam, 11.11.17
- . Deelnemer, symposium Museum Catharijne Convent, Utrecht, 21.11.17